Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 32 (1283). 24:DE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
IDUN
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN 13 AUGUSTI 1911.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Madame Leonie Bernardini-Sjoestedt i sitt hem i Paris.
Foto för Idun af hoffotograf Albin.

Madame Bernardini-Sjoestedt.

DET HAR SAGTS om Stockholms Dagblads pariskorrespondent hr Erik Sjöstedt (Osborne), att han under åren i Paris blifvit en hel fransman. Man skulle med samma skäl kunna säga, att han under dessa samma år gjort sin hustru till en half svenska. Madame Leonie Bernardini-Sjoestedt, värdinna i ett af de distingerade litterära hemmen i Paris, har ägnat Sverige, svensk historia, litteratur och svenska sociala förhållanden ett mer ingående och kärleksfullt studium än mången af landets egna döttrar, för hvilka allt detta är den mest självfallna hvardaglighet.

Hon säger själf att om det än var personliga sympatier, som kommit henne att välja Sverige till studieobjekt, så upptäckte hon, när hon kom närmare inpå ämnet, en djup själsfrändskap med de svenska särdragen. Endast ur detta faktum kan man förklara den förstående sympati, som präglar hennes bok *Pages Suédoises* (Blad om Sverige). M:me Sjoestedt äger beläsenhet och beresthet samt formell talang, men detta är icke tillräckligt för att tillgodogöra sig en främmande kultur och återge dess egendomlighet.

En föregångare till denna med franska akademiens pris belönade bok är en samling essayer öfver skandinavisk litteratur. Den har sedan följts af "La Revision des Valeurs de la Femme", äfven den belönad, nämligen med ett pris från tidskriften La Vie Heureuse.

Om m:me Bernardini-Sjoestedt sedan m:me de Staëls dagar ej är den enda franska skriftställarinna, som är gift med en svensk, så är hon i stället ett dess mera talande exempel på hvad Sverige har att vinna af en sådan förbindelse.

M:me Sjoestedt är född och uppfödd i Paris och tillhör en gammal fransk militärfamilj. Hennes farfars far kom in från Korsika som militärläkare och gifte sig med "une lorraine". Hennes mor heter Donay från Flandern, nièce till de bägge berömda generalerna Donay.

Ur hennes släktförhållanden kan man antagligen förklara, att hon är en smula konservativ och traditionalist till sin läggning med anslutning till nationalismen, hvilket [illegible] läsarne af hennes böcker snart skola märka.

M:me Sjoestedt har endast följt sin mans exempel, då hon arbetat på att stärka den kulturella förbindelsen mellan Frankrike och Sverige. Under sin mångåriga korrespondentverksamhet har Erik Sjöstedt knutit vidsträckta förbindelser och han har vid svenska korporationers besök i Frankrike och vice versa varit sina landsmän till mycken hjälp. Senast var han färdledare vid franska parlamentariska fredsgruppens besök i Sverige under utställningssommaren 1909.

William Makepeace Thackeray.

NYLIGEN har i England firats hundraårsdagen af William Thackerays födelse. Bland alla Englands stora romanförfattare intager han utan tvifvel första rummet, och som sådan har han ännu icke blifvit öfverträffad af något annat lands diktare.

Hur än tiderna och moderna förändra sig, skall man alltid återvända till Thackeray, som till den störste människokännaren och den mest omutlige sanningsälskaren. Han var född i Indien af engelska föräldrar, men kom tidigt till England, där han fick sin utbildning, och hela hans skaldskap visar oss också den engelska nationalitetens bästa särmärken.

Det finns personer, som anse Thackeray vara kall och allt för satirisk.

Liksom de flesta af hans landsmän hade han en viss behärskad och kylig yta; man kan närmast beteckna den som en värdighet, en sorts förnäm tillbakadragenhet, som inte genast låter den förstkommande se in i sitt hjärtas mest fördolda kammare. Men det som där gömdes af skatter, visade han i det rätta ögonblicket, och enhvar som läser honom rätt, skall djupt röras af den glödande värme för allt äkta och sant, det darrande medlidande för all sorg och nöd, som han ständigt lägger i dagen.

Thackeray var en stor konstnär. Han sparade på sina "forte" och spelade inte ut sina trumf i förtid.

Men *när* de komma, göra de dess större verkan. För en modern läsare förefalla hans böcker måhända långa, i synnerhet när man beskådar dem utvändigt: en lång rad af ganska digra band. Men börjar man bara läsa dem, skall säkert ingen finna dem långrandiga. Visserligen upptager författarens egna funderingar åtskilliga sidor af romanerna (något som ju numera inte alls anses konstnärligt) men hvad han har att säga, är så klokt, så älskvärdt, eller så obeskrifligt roligt, att man till intet pris skulle vilja undvara det.

Intrigen i Thackerays romaner är obetydlig eller ingen; händelserna vandra fram lugna och skenbart enformiga, som en bred, vattenrik flod, tills plötsligt en katastrof inträffar, vattnet uppröres och störtar som en vildt brusande fors ned emot ett annat plan, för att fortsätta sitt lopp.

Det vimlar af personer i dessa romaner. Man gör bekantskap med en mångfald af olika sorts människor, och hvar och en af dessa är så lefvande framställd, att man tycker sig ha känt dem och lefvat i deras närhet. Enhvar af Thackerays böcker är lifgifvande som lifvet självt. Att han såg satiriskt på människorna och i synnerhet på våra sociala förhållanden, kan inte nekas. Där han upptäckte lögn, humbug eller dubbelhet, var han skoningslös — och han upptäckte dessa egenskaper hur väl de än voro dolda. Men å andra sidan var — enligt hans åsikt — inte *hela* mänskligheten bekajad med dessa laster. Därför blir han aldrig giftig, aldrig tröttande bitter, som flere af våra uppdu[illegible] moderna författare. Såg han lögnen, så såg han också sanningen, och vämjdes han vid humbugen, så hade han också den största vördnad och beundran för allt som är äkta. Oftast framträder denna hans beundran, när det är fråga om mindre talangfulla och briljanta människor, men som visa sig som bottenärliga karaktärer.

Man påminne sig blott major Dobbin i "Fåfängans marknad" och först och sist af alla öfverste Newcome i romanen af samma

namn. Allt hvad enkelhet och heder kallas, allt som är anspråkslöst fint och ridderligt, framträder för en i denne gentlemans gestalt. Och dock är han så helt och hållet en människa. En liten fåfänga öfver att ha en vacker svärdotter, och den fara hvartill rikedom alltid frestar, stiger honom för en stund åt hufvudet, tills diktaren låter honom mista sin förmögenhet, och som en förkrossad och ångrande syndare sluta sitt obemärkta lif på ett hem för gamla medellösa män.

Det kapitel som skildrar öfverste Newcomes död ("In which the colonel says adsum") är något af det mest gripande som skönlitteraturen har att uppvisa.

Lilla Amelie (hjältinnan i Fåfängans marknad) är just icke något ljus. Men hur rörande är hon inte i sin trofasta, man kan säga *envisa* kärlek till sin slarfver till man! — Hvilken upphöjd tragik bryter icke fram i den scen då hon, natten före slaget vid Waterloo, i hast skall hjälpa honom packa. Hon yttrar icke ett ord, men står hjälplös, med dödsaningar inom sig, stödd mot väggen, hållande hans röda skärp i handen, hvilket faller öfver hennes klädning som en ström af blod.

Thackeray skonar inte sina älsklingar. Han låter dem aldrig uppträda som felfria, korrekta dygdemönster. Men de, hvilka han visar sin outtröttliga aktning och kärlek, äro alltid människor på hvilkas innersta hjärtelag han tror, och han hatar egentligen blott en sak, humbugen. Men den hatar och förföljer han också när han kan komma åt, antingen den visar sig i societeten i form af flärd och ytlighet, eller som köld och likgiltighet för nästans väl, och han blottar den skoningslöst, när den klädt sig i kyrkans mantel. Man erinre sig pastor Honeyman i "The Newcomes", hans hela lif och uppträdande. Thackeray erinrar oss om hur man i forna tider kände igen heliga män på deras fattiga dräkt, deras torftiga måltid och eländiga boningar. Mr Honeyman igenkändes på alla de blankläderssko, som stodo i rad utanför hans dörr, på de rosenbuketter och doftande biljetter, som skickades till honom af societetens damer, och på den lilla vinaffär, som var belägen under hans kapell i den fashionabla delen af London, och i hvilken han var ekonomiskt intresserad.

Alla dessa fåfänga och ytliga människor, det må nu vara förnämt folk, berömda litteratörer, eller eftersökta skönheter — han gisslar dem alla! Men i det han skildrar dem, låter han dem inte — som Dickens — upprepa vissa grimaser och fraser. Han är outtömlig i sin uppfinningsrikedom. Det är människor af kött och blod, på en gång konsekventa och oberäkneliga — som vi alla. —

Denna Thackerays omutliga känsla för skillnaden på äkta och falskt, är hvad som i synnerhet utgör hans storhet. Jag kan inte föreställa mig en sundare, mera stärkande lärare för ungdomen, än just han. Den som ger sig ut i lifvet med hans syn på tingen skall inte låta lura sig af skenet, och ej heller själf låta komma sig till last för mycken humbug.

Vid bekantskapen med de olika människor och karaktärer som han framställer för oss, finns det hos hvar och en alltid något hvarpå man igenkänner sig själf, och med skam måste säga sig: "Du är mannen!" Hans renande kritik är hälsosam för oss alla.

Och där bredvid — låt mig upprepa det — framlyser hans innerliga sympati för all sann känsla. Hur rörande vacker är inte hans skildring af öfverste Newcomes första kärlek till den unga franska emigrerade adelsdamen, och sedan deras återseende på ålderdomen. Det finns i detta möte alldeles samma ton som i Bizets melodi, då de två gamla älskande i "*L'Arlesienne*" återse hvarandra efter många, långa år.

Och om Thackeray gisslar hyckleriet, så har han å andra sidan den djupaste vördnad för religionen. Man finner hos honom denna allvarliga, fasta tro på religionens eviga sanningar, som gifva de bästa engelsmännen denna manliga hållning, och denna förmåga att skilja mellan godt och ondt, som inom knappast någon annan nation har sitt motstycke. Hemligheten med Thackerays mästerskap är inte blott den, att han var en eminent talang. Han var först och sist en stor personlighet.

Grunden till att det numera så godt som inte existerar en stor romanförfattare i Europa, må väl, framför allt, sökas i bristen på personlighet. Numera är det inte så svårt att skrifva. Det finns tusentals författare som skrifva en god stil, och lika många som observera bra.

Man kan lära sig att observera. Men om en författare aldrig så noga skildrar en dräkt, en belysning, en interiör eller exteriör, om han aldrig så noggrant återger ett samtal och kan tala slang- och gatspråk, salongs- och hofspråk, så har det dock alltsammans ingen betydelse, om han inte till slut har något på hjärtat, som han velat säga med allt detta. Man upptäcker dock alltid författaren, hur väl han än vill dölja sig bakom alla objektiva framställningar. Och hvar finnas numera de stora personligheterna?

Ha de tagit slut? —

Måhända är Thackeray ganska svår att förstå på engelska, hvarför det skulle vara ett mycket tacksamt och prisvärdt företag, att låta alla hans böcker komma ut på svenska.

Så vidt det är mig bekant, föreligga nu endast "Arthur Pendennis" i svensk billighetsupplaga. Vore det ej lämpligt att låta "The Newcomes" och "Vanity fair" få följa exemplet? I dessa tre böcker har man Thackeray hel och hållen.

Här har han gifvit den fylligaste, mest uttömmande skildring af sin samtid, af *sitt* England, en skildring, som skall blifva till glädje och gagn för all framtid.

HELENA NYBLOM.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösn:r	» 0,12	Lösn:r	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 43.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803. Kl. 10—4.
Red. Nordling: Riks 8660. A. 402. Kl. 11—1.
Expeditionen: Riks 1646. A. 6147. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 1646. A. 195. Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text. 30 öre å textsida. 20 % förhöjning å särskild begärd plats.
Utländska annonser debiteras 50 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.

Färjkarlen.

Berättelse af **Maria Rieck-Müller**.

FÖRR I VÄRLDEN hade färjstället legat längre ned, där älfven var smalare men också gick med betydligt starkare ström. Och det skulle förmodligen ha legat kvar där än i dag — för den ginare vägens skull — om inte en olycka händt, som kräfde många människors och djurs lif.

Det var en gång under höstflodtiden, och ett stort sällskap inlandsbönder med sina kvinnor och åkdon kommo farande på väg ned till höstmarknaden. De voro dock alltför många att kunna färjas öfver på en gång, helst som det under några dagar blåst en rasande storm med störtregn, som gjort floden än vildare.

Första färjlaget kom dock lyckligen öfver. Men när det andra hunnit ungefär halfvägs, brast kättingen, hjälpårorna bräcktes i strömhvirflarna som om de varit vassrör, och färjan med folk och hästar dref redlös ned mot den skummande storforsen . . .

Om den dödsfärjningen och de lifdömda stackarnes ångestrop, som öfverröstade storm och forsdön, förtäljes ännu här i bygden, när höstoväder och mörka kvällar samla gårdarnes folk kring den flammande björkvedbrasan.

Det är många slags historier, som sådana kvällar letas fram ur minnet, där de under arbetssläpet legat fördolda, och liksom helgdagsdräkt och gamla smycken endast tagas fram för hvilans högtidsstund. Det är vilda historier om människors strider med vildmarkens djur och naturens makter, det är underliga historier, som komma barnen att skrämda krypa upp i mors knä för att undgå det skräckfyllda mörkret — detta mörker, som stirrar in ofvanför och genom fönsternas halfgardin och från vrårnas djupa skuggor. Och det är historier, som ligga dem själfva och deras eget lif så nära, att de ännu äga kvar verklighetens hela, skarpa och lefvande färg.

En af dessa senare tiders händelser hade en mer än vanlig makt att hålla sig lefvande bland folket här; — om det nu kunde bero på, att den aldrig upphörde att framkalla gissningar och olika tydningar, och därför ägde någonting af gåtans sällsamma dragningskraft. Det var om Färj-Eskils sista färjning — en färd som det väl endast är gifvet vår Herre att döma öfver — och diktaren att söka tyda med diktareord.

*

Det kan väl vara så långt tillbaka i tiden som hundra år eller mer, då färjstället förlades ett stycke uppåt älfven, ungefär en fjärndels mils ofvanför det gamla. Här uppe var ju älfven bredare, men strömmen var också mindre stark, så att man här ej behöfde befara någon så svår olycka, äfven om kättingen skulle springa af; — åtminstone inte så länge årorna voro i brukbart skick och kraftiga armar tillhands.

Vid samma tid hade en man kommit vandrande nedöfver från skogsbygden. Han hette Per Erik Eskilsson och var storväxt och stark som en jätte. På en kärra drog han hela sitt bohag; och hustrun, som äfven var af kraftig växt, bar deras halfårsgamla son på armen. Först tänkte man, att de voro af tattaresläkt — och drog sig för att hysa dem. Men när det snart visade sig, att de kunde förete klara papper och därtill voro ett allvarligt och arbetsamt folk, så blef det bestämdt, att Per Erik skulle bli färjkarl — helst som han inget jordbruk hade sig till hinders och ägde ett par muskelstarka armar och händer med storsläggors kraft.

SÅNGERNA OM HEMMET

AF OSCAR STJERNE

XI.

Vaggvisan.

I SKYMMANDE kvällen jag lyss till en röst:
min hustru, som vyssjar vårt barn vid sitt bröst;
att lindra dess oro och stilla dess gråt
hon nynnar en urgammal vaggviselåt:

»Ro, ro till fiskeskär . . .»

Hur konstlösa orden, men tonen hur öm!
Min lyssnande själ vyssjas själf in i dröm.
Ack, sjöng ej min egen moder en gång
för mig vid min vagga just samma sång:

Ro, ro . . .

Nu somnar den lilla från oro och gråt,
i slummer hon gungar i trygg liten båt
i nattens och rymdernas stjärnblanka sjö
till drömmens och sagans lycksalighets-ö.

»Ro, ro till fiskeskär . . .»

I sorlande böljorna, svala och blå,
små glimmande guldfiskar stimma och slå,
när drömbåten landar vid blomfager strand
och skrapar mot botten af ädelstenssand.

Där dansa små älfvor på pärldaggig äng,
när kvällvinden spelar på månsilfversträng,
och markernas örter få tunga och tal
och språka och glamma vid älfvornas bal.

Allt underbart finns här att höra och se;
i sömnen små rosiga läpparna le.
Ja, ljuf utan like är barnsjälens färd
vid vaggviselåten till drömmarnas värld.

Välsignad, du enkla, du konstlösa sång,
som klingat för släkten i seklernas gång:
till hemmet du drömmen och stillheten bär
och intet är hemsång som vaggsången är.

Ro, ro . . .

KLÄDNINGAR som äro fläckiga eller nedsmutsade kunna genom **kemisk tvätt** blifva fullt användbara. Priset härför är lägst Kr. 3.— per klädning. Det är dock ej likgiltigt till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.
Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.

KLIPPAN. *Modernaste Finpappersbruk.*
Specialitéer:
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt Kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Och detta var en inte ringa fördel på denna plats, både när det gällde storflod och isgång och fulla bondhopar på hemväg från kyrkbyn eller från de än äfventyrligare stadsbesöken.

Han skötte också färjningen som ingen före honom, och aldrig behöfde någon ängslas för att han skulle tappa årorna i fyllan eller sätta människolif onödigtvis i fara. Under de långa vintrarna var han försvunnen från bygden. När han gick hade han endast bössan i sällskap; och det sades då, att han höll till långt uppe i de stora skogarna, därifrån han kommit. Där sköt han björn och varg, räf och lo och återkom med slädskjuts för de många dyrbara skinnens skull. Dem sålde han se'n till pälshandlaren i staden och kunde på det sättet lefva utan bekymmer i den lilla stugan, som ingick i färjlönen — hvilken var knapp nog.

När åren gått och med dem äfven den bästa kraften, intog sonen allt oftare Per Eriks plats vid årorna och vid storfärjans vefställning. Och när tiden kom och den gamle mannen själf färjats öfver till den strand, hvarifrån ingen återvänder, fick sonen hans plats som ett självskrifvet arf. Och härmed var det äfven som om faderns lif börjat om igen. Den unge Per Eskil gifte sig med en flicka oppifrån skogsbygden, fick en enda son — lill-Eskil — och drefs af samma längtan att vintertid lefva skogsmannens och jägarens lif. När åren se'n kommo, och lill-Eskil vuxit sig stor, blef det hans tur att intaga hjälpplatsen både i båt och storfärja för att med tiden bli färjkarl som far och farfar.

Det var som om det folket enkom lämnat sina skogar för att här nere vid älfbrädden grunda en särskildt pålitlig och starklemmad färjkarlssläkt, som hvarken den vildaste vårflod eller de morskaste slagskämpar kunde rå på.

Eskil kom emellertid att öfverta platsen vid mycket yngre år än fadern, hvilken efter en dags vadande bland sjunkande isstycken fick sin hälsa bruten — och bruten till döds. Det var i islossningstiden och i genomträngande blåst, då båten *måste* fram mellan drifisen, och det styckevis endast gick för sig genom att — stående på de smältande flaken — draga den efter sig eller skjuta på bakifrån. Detta kunde väl också nu ha redt upp sig, om läkaren kommit i tid. Men när han kom var det för sent. Och på så sätt blef Eskil vid inte fyllda tjugutre år både färjkarl och husbonde i den gamla stugan, som nu börjat få ålderns mörknande färg och skröpliga utseende.

I mer än ett afseende var Eskil Eskilsson lik sina föregångare. Han var groflemmad, stor och stark, lik en ung jätte. Han var äfven pålitlig och arbetsam som de och höll i sitt sinne brännvin och dryckesgillen som den ledes värsta redskap. Men han ägde däremot intet af faderns och farfaderns liffulla lynne och detta oroligt rinnande blod, som trådde efter äfventyr och vildskogens alla faror. Och det var som om älfven och den plats, där han blifvit född, hade lagt en boja på denna ättling af en gammal skogs- och vandraresläkt, så stark och bindande, att han aldrig ens bjöd till att frigöra sig — hvarken till kropp eller själ.

Nu förhöll det sig äfven sålunda, att midt emot färjkarl'ns stuga låg där på nordsidan om älfven en storbondgård, med frodig åker och äng, som likt skiftande gröna vågor stego i buktande sluttning upp mot den mörka hemmansskogen. Om vår, sommar och höst låg solen på där, och då lyste det i gårdens fönsterrutor som brinnande eldar; och det lyste från fältens alla färger så att Eskil tyckte, att han aldrig kunde tröttna på att se dit öfver. Om vintern var det på samma sätt, fastän då sken det bländande hvitt från snöfälten där borta, och det var en underlig hvithet, ty den hade sitt särskilda färgspel, som snarast liknade himmelens föränderliga skyar. Hvilken årstid det än var, tänkte han dock inom sig, att det var allra svårast att slita ögonen därifrån de stunder, då storbondens Anna-Nora syntes till. Och henne kunde han då väl skilja från de andra kvinnfolken, som rörde sig där mellan stuga och bodar, ute på åker och äng. Hade han kanske inte gått fram för prästen på samma gång som Anna-Nora och visste, hur glänsande gult hennes hår var, hur röd och hvit hennes hud, och hur dansande lätt hon rörde sig se'n! Han hade också sökt att få föra henne i dansen ett par gånger på ungdomsgillen. Men det hade inte gått bra, tyckte han. Hon var ju så fin och liten och han så alltför stor. Aldrig hade han såsom då känt, huru ovig och tung han egentligen var, så snart det gällde att röra sig utanför båt och färja. Ovig och trög i tankar och tunga var han också. Och han gick hem från alltsammans och lade sig i gräsbacken utanför stugan. Där låg han och såg bort mot gården på andra stranden, som bakom sommarnattens lätta dimmor liknade det man skådar i drömmen. Och han låg där utan att ens veta, hvad han tänkte på, eller om han tänkte någonting alls, ända tills solen gick upp och ungdomen kom ned till älfven för att färjas öfver. Då hände det så underligt, att han vände ögonen från det håll i båten, där Anna-Nora satt, och han såg inte efter henne förrän han kom hem igen, och där förblef han stående vid kammarfönstret och följde henne med ögonen, tills hon försvann inom förstuguporten.

Det var egentligen efter den natten, som det blef så rent af omöjligt för Eskil att lefva utan att ha den vackra, soliga gården där midt öfver att kunna se bort till. — Och ju mer han såg, desto klarare blefvo tankarna och desto märkvärdigare äfven — fastän han ej skulle ha kunnat forma dem till ord. Han förstod själf inte, hvarifrån han fick dem. Det första han kom på det klara med var, att flickan därborta var någonting så ovanligt fint och dyrbart, att han med sin fattiga stuga, sin drumliga, stora kropp och sin trögtänkthet aldrig i världen kunde tänka på henne för egen del. Han förmådde inte heller tänka sig henne som någon af de andra pojkarnas käresta — utan försökte hålla henne utanför allt sådant — åtminstone så länge som möjligt. Och under det han de stunder, ingen behöfde färjas öfver, skötte andra göromål eller hvilade ett tag i backsluttningen, så tyckte han sig se lilla Anna-Noras ljusröda tröja skymta fram där borta mot det lysande gröna — om hon nu var där eller inte . . . Och han tänkte då, att det var som att se en grann fladdrande sommarfjäril eller en fin nyponros. Och han gladdes så att tårarna kommo honom i ögonen. Men noga aktade han sig för, att någon skulle få reda på — vare sig hans tankar eller hans glädje.

Då inträffade något, som gjorde att Eskils sinne blef tungt och plågadt af oro. Det började talas om, att Isak från Gransjöbrännan gick och slog efter storbonddottern, och att hon inte heller såg honom ogärna.

Det värsta var dock, att Isak hade det sämsta ryktet af alla ungbönderna i bygden. Och Eskil visste, att han trots sitt spritbegär, sin råhet och liderlighet hade en obegriplig makt öfver kvinnorna. Han förstod att göra sig trodd af dem.

Men dessutom hade färjkarlen äfven reda på något, som ingen annan visste. Det var sådant, som ibland kan hända i sena kvällen, när ingen tänker på att också mörkret kan ha ögon och öron.

Eskil hade från andra stranden färjat öfver Isak, några karlar till och en flicka från någon af grannbyarna, som skulle träda i tjänst här. Isak, som varit ute på förplägning, skilde sig från sällskapet, så snart de kommit i land, och slog följe med flickan.

När Eskil efter en stund gick ned för att bära upp ett vattenämbar, hörde han tydligt röster af en karl och en kvinna ett stycke därifrån. De tycktes komma från själfva åkanten på ett ställe, där den stupade nästan lodrätt ned i stryckan. Och den ena af dem, som han snart kände igen att vara Isaks, hördes upphetsad och hotfull. Kvinnorösten lät rädd och öfvergick snart till underligt halfkväfda ljud, som när någon söker ropa med tilltäppt mun. Slutligen hördes karlrösten bryta ut i otyglad vrede. "Vill du tiga, din djäfvul, och hålla dig i skinnet — för annars skall du så sant ner i älfven!" — — —

Då satte Eskil ned ämbaret och gick så snabbt och tyst, som han väl aldrig förr i sitt lif gjort, bort mot det håll, hvarifrån rösterna hördes. Och han kom fram i samma stund som Isak hade fått flickstackarn så när stupet, att hon i nästa ögonblick skulle ha slutat striden för sin ära nere i strömhvirflarna. Men just då föll en hand — tung och väldig som en storslägga — ned på ogärningsmannen, så att han släppte sitt tag och lik en åskslagen stöp platt till marken. Samma hand lyfte honom se'n upp, slängde och skakade honom som en vante; bar honom därefter ned till vattnet, där den ömsom doppade ömsom dängde honom, tills han fått så mycket han tålde . . . Men efter denna kväll visste Eskil, att den pojken kunde begå hvilket brott som helst. Och Isak skulle ha velat blodigt hämnas sitt ömkliga nederlag, om han endast ej hade behöft taga sin öfvermans fruktansvärda styrka med i beräkningen.

Underligt var det ju inte heller, om Eskil kände en kväljande ängslan, när han tänkte på att den lilla ljusa, fina Anna-Nora skulle komma i en sådan uslings våld. Han tyckte att det var, som när lien mejar af markens grannaste blomster; och han skulle ha kunnat hugga af sina båda händer, om han endast därmed förmådde rädda henne från detta.

Men han stod rådlös och hjälplös. Och när han en gång hade beslutit att gå till Anna-Nora själf och i all vänskap låta henne veta sanningen om Isak från Gransjöbrännan, så hade det kommit nästan som en björnfrossa öfver honom, och han kom inte ur stället.

Den följande vintern blef lugnare. Ty då höll Isak till uppe i timmerskogen; och på våren började han med nytt husbygge på sitt hemman. Det sades, att detta hörde ihop med bröllop och ungmatmor där på gården.

Då hände sig en afton under vårflodtiden, att Isak kom ned till färjstället och skulle öfver till andra sidan. Han var onykter och skröt öfver, att nu skulle han upp till storbonddottern och få besked om bröllopsdagen. *Den* tänkte han inte släppa ifrån sig och skulle nog veta att göra sig säker om henne. Eskil kände en ovan svallning i blodet, under det han långsamt satte sig vid årorna. Och en tung beklämning kom öfver honom, därför att han visste, att Anna-Nora den natten hade både far och mor borta. De hade gått öfver till storbondens syster, som låg på sitt yttersta.

Under det han satt där, med ögonen stadigt fästade på Isaks upphettade, slappa ansikte, och med fasta men dröjande årtag dref fram båten den vanda vägen, grep honom en ångest så stor, att den pressade fram kallsvett i pannan. På samma gång kände han en smärtfull ömhet

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur
fullt tillförlitliga, moderna och eleganta
Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Blusliif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr.
Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till
Mästersamuelsg. 45 B, Stockholm,
Mönsteraffären "Chic".

för det lilla kära flickebarnet, som nu skulle göras olyckligt. Och han tyckte, att han skulle vilja göra någonting, hvad som helst — för att frälsa henne ur den farlighet, hvari hon råkat.

Då gjorde båten plötsligen en svängning nedåt med strömmen så att roddaren fick den solbelysta, vackra gården i sikte. När han nu äfven fick se, att Anna-Nora stod ute på backen — midt i det röda aftonsolskenet — kom det öfver honom själf ett stort lugn och en styrka till handling, som han aldrig någonsin erfarit förr.

Isak satt och svor öfver en så'n usel färjkarl, som inte kunde klara lite vårström. Men med ens blef han tyst och nyktrade till fortare än vanligt... Färjkarlen hade släppt årorna ned i vattnet och med en för honom sällsynt snabbhet låtit hjälpårorna gå samma väg... Och nu sade han stilla och högtidligt, under det att båten snabbt dref nedöfver med strömmen: "Det enda du har att göra Isak, är att bedja för din syndiga själ — för nu gäller det... Vi gå snart utför forsen, och flickan därborta ska' slippa ett eländigt lif med en så'n som du."...

Det var nu endast rum för dödsångest och en syndares alla kval i den andres sinne. Han jämrade och skrek och vred sig som en mask på båtbotten. Men Eskil hörde honom ej längre. Han satt med hakan stödd mot händerna, och såg, hur Anna-Noras ljusa halsduk rörde sig fram och tillbaka — längre och längre bort. Alldeles som en fladdrande, vacker sommarfjäril. När de stora vågorna vid forshufvudet svängde om båten och till hälften fyllde den med vatten, kände han en ödmjuk och innerlig tacksamhet öfver att under denna sin sista, underbara färd på detta sätt få hafva henne för sina ögon. — Det var nästan som om hon följde honom hela vägen — — nedför forsen — — ända fram till den store domarens tron. — — —

En 75-åring.

I KRETSEN AF barn, barnbarn och barnbarnsbarn firar änkefru Marie Zethelius, född Morsing, sin 75-årsdag den 15 augusti på det gamla herresätet Forsmark i Uppland hos sin måg och dotter, friherre och friherrinnan Ludvig af Ugglas.

Fru Zethelius' lifsgärning har hufvudsakligen fallit inom hemmet i det ansvarsfulla kallet som maka och moder. Fri från den moderna kvinnorörelsen har hon ägnat sitt lif och sina intressen hufvudsakligen åt de sina och deras familjer, men hon har därför icke försummat de fattiga och nödställda inom samhället. I många år har hon tillhört Stockholms Skyddsförening och såväl inom dennas verkningskrets som äfven i öfrigt räckt sin hjälpande hand åt många behöfvande likar. Begåfvad med en synnerligen god hälsa kan fru Zethelius fortfarande glädja sig åt oförminskade såväl kroppssom själskrafter. Då hon för fem år sedan firade sin 70-årsdag, svängde hon, liflig som en sjuttonåring, omkring i dansen med söner och mågar och intet hinder synes förefinnas för att hon kan göra sammaledes på denna sin hedersdag.

Fru Zethelius är numera året om bosatt i Stockholm. Under hennes makes lifstid brukade familjen tillbringa somrarna på det natursköna Lisjö i Västmanland och både där och i hemmet i hufvudstaden har fru Zethelius alltid utöfvat värdinneskapet på ett utsökt sätt i det gästfria huset. Hon har varit och är fortfarande en sammanhållande länk i den vidt utgrenade släkten, hvars tillgifvenhet, bland såväl gamla som unga, hon i högsta grad åtnjuter.

Fru Zethelius ingick äktenskap 1857 med

FRU MARIE ZETHELIUS, FÖDD MORSING.

sedermera protokollssekreteraren Henrik Zethelius, hvilket äktenskap upplöstes genom makens frånfälle 1899; med honom har hon haft 9 barn, af hvilka den äldste sonen afled minderårig men alla de öfriga, 5 döttrar och 3 söner, ännu äro i lifvet. Af döttrarna är den äldsta Mary gift med kabinettskammarherren friherre Ludvig af Ugglas på Forsmark, den andra Anna ogift, den tredje Clara gift med öfversten och chefen för Skånska husarregementet Axel Ribbing, fjärde och femte gifta i Finland, Beth med den doktor Harald Myréen och Ebba med friherre Rabbe Wrede. Af sönerna är den äldste Wilhelm f. d. revisionssekreterare och numera häradshöfding i Kinnefjärda, Kinne och Kållands härad, ogift, den andre Otto kapten och rådman i Sala, gift med Pauline Hazelius, samt den yngste Gustaf f. d. kanslisekreterare och f. d. redaktör af Svenska Dagbladet, f. n. ombudsman och styrelseledamot i Bankaktiebolaget Södra Sverige, ogift. Det är sålunda en icke så liten krets af närmaste anhöriga som på 75-årsdagen omgifva jubilaren, tillsammans ej mindre än 32, däraf 26 afkomlingar i rätt nedstigande led.

Med dessa de närmaste förena sig alla, som kunnat komma i tillfälle att lära känna fru Zethelius' anspråkslösa, fina och gedigna personlighet på hennes 75-årsdag i varma lyckönskningar och på den dagen gå säkerligen tankar af tacksamhet och vördnad från skilda håll till den ungdomliga åldringen. Måtte hennes lefnadsafton förflyta lika lugn och stilla som hela hennes lefnad varit lycklig och välsignelsebringande.

C. S. A:s utbildningskurs för socialt arbete.

DEN KURS för utbildning till mera kräfvande poster inom det sociala arbetet, som Centralförbundet för Socialt Arbete anordnat under ett par föregående år, kommer att upprepas äfven under läsåret 1911—1912. Kursen ger en mångsidig socialhygienisk utbildning och afser att utbilda för platser vid bostadsinspektion, fosterbarnsinspektion, vice värdskap i arbetarbostadshus m. m. Såväl manliga som kvinnliga elever mottagas. Fordringar: Kunskaper motsvarande realskoleexamen och en minimiålder af 21 år. Kursen börjar 1 okt. och slutar omkring 1 juli. Ansökan insändes före 1 sept. till C. S. A:s byrå Lästmakaregatan 6, Stockholm, där vidare upplysningar lämnas.

"Mitt första författarskap."

Frida Landsort:

Första försöket.

VÅREN VAR ändtligen slut. Min examen,
gräslig att minnas,
var ett hasardspel i skräck, tandvärk krönte
dess spets.
Kunskaper hade jag få, ty boken var icke
min glädje,
lifvet i drömmar och lek bar mig som älfven
ett spån.
Sist bland kamraterna var jag gunås, om icke
till åren,
likväl i visdom och nåd inför vår areopag,
sedan en proflektion om änglarnas uppgift och
väsen —
löjligt och jämmerligt skral — hart när bragt
mig på fall.
Borde man släppa den yrhättan ut på så
allvarlig bana?
Skulle ej hon ta sitt kall såsom ett nöje, en lek?
Men mitt diplom med högtidligt sigill och med
namnunderskrifter
fick jag till sist likafullt, fastän jag knappt
var det värd.
Nu, när kamraterna alla på våren fått platser
till hösten,
gick jag ledig och lös... Dock, inte mera
om det.

Våren var alltså förbi och sommarens härlighet kommen.
Tjugu år var jag då — hvilken förunderlig tid!
Fullt af sång var mitt hjärta, men rösten var
bunden af stumhet,
utan tro på sig själf, tonlös, vinglös och
skygg.
Se, då stod jag en kväll vid en insjö med
grönskande stränder
just i solfallets tid. Vattnet låg speglande
blankt,
och på dess glänsande skifva, helt nära vassen
vid stranden
skimrade näckrosor hvitt, snöhvitt bland mörkgröna blad —
för att i nästa stund, i aftonrodnadens dager,
innan natten föll på, glöda i skäraste rödt.
Synen blef till ett frö, och ur fröet växte en
visa,
stilla och rodnande skygg, liksom en näckros
ur sjön. —
Nu är den näckrosen död, som en växt i ett
gammalt herbarium
småningom faller till stoft. Rör icke hårdhändt därvid.

Visan stod tryckt i Ny Illustrerad Tidning på
hösten,
samtidigt med att jag själf ändå blef pedagog.
Arbetet tog mig, och böcker — mitt dag- och nattliga sällskap —
blefvo mig vänner och släkt, såsom de äro
ännu.
Under mitt plugg och mitt knog, fastän oftast
en lek och ett nöje,
tystnade sången igen... Men det hör alls inte
hit.

För att jag spillt några ord på mig och min
fattiga diktning,
vredgas inte på mig. Skjut redaktörn —
om ni näns.

Iduns Modellkatalog för sommaren är utkommen. Pris **60** öre.

Ett fornminnesmuseum på Svältorna.

DÅ ORNUNGA församling, belägen på de beryktade Svältorna i Västergötland år 1905 hade uppfört ny kyrka, var dess gamla tempel dömdt att rifvas. Under det sista århundradet hade den gamla helgedomen fått mycket förfalla, enär man redan så tidigt som år 1807 hade fattat beslut om byggande af en ny kyrka, gemensam med närliggande Asklanda och Kvinnerstads församlingar. Först närmare ett hundra år härefter kom emellertid den nya kyrkobyggnaden till stånd efter att af flera orsaker ha fördröjts. De oroliga krigstiderna voro först anledningen till att beslutets verkställande kom att uppskjutas. Och sedan kommo tvistigheter att uppstå, enär församlingarna då önskade ha kvar hvar sina gamla kyrkor. Men hade kyrkobyggnaden förberedts under ett helt sekel, så blef den också till sist tvifvelsutan en af Västergötlands allra vackraste kyrkor, uppförd i en utsökt vacker stil och af gråröd granit. Kyrkans läge på en höjd med den härligaste utsikt öfver den närliggande af holmar och skär sönderskurna Ornungasjön är hänförande vackert.

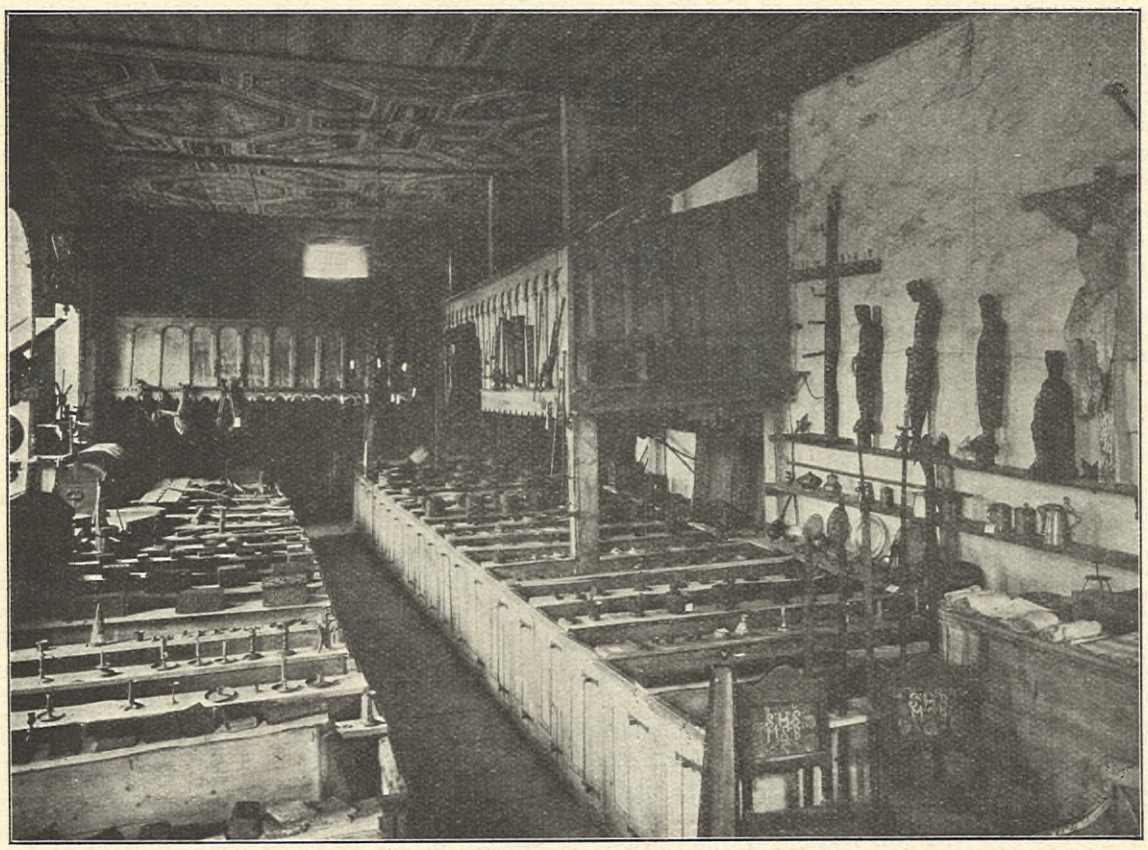

SVÄLTORNAS FORNMINNESFÖRENINGS MUSEILOKAL I ORNUNGA GAMLA KYRKA.
GUST. EWALD FOTO.

ORNUNGA GAMLA KYRKA.

Då den gamla kyrkan stod färdig att rifvas, hvarom beslut redan fattats, kommo dåvarande komministern i församlingen, G. M. Sandzén och dennes broder, professor Birger Sandzén från Lindsborg i U. S. A., på den tanken, att såsom ett karaktäristiskt minne söka bevara den gamla kyrkan från att raseras. Planen blef också omfattad med lifligt intresse af många personer inom orten, hvilka med ledsnad sågo att deras gamla kyrka skulle gå sin undergång till mötes.

Ornunga och Asklanda kyrkor skola båda vara uppförda på 1200-talet. Sägnen berättar, att tvenne rika systrar, som ägde Sällerhögs vackra egendom belägen ungefär en half fjärdingsväg från Asklanda kyrka, byggt templet åt församlingen. Sedermera blefvo systrarna osams och den ena flyttade till Ornunga, byggde sig ett slott på Saleberg och uppförde i närheten häraf Ornunga kyrka, en half fjärdingsväg från Asklanda.

Ursprungligen var Ornunga kyrka fördelad i långhus och smalare kor eller absid. Sedermera, eller i början af reformationstiden, blef koret nedtaget och en tillbyggnad gjordes till samma bredd som den öfriga delen af kyrkan. Fönstren, helt små, finnas endast på sydsidan. Takmålningarna, som endast finnas i kyrkans äldsta del, äro synnerligen intressanta. Taket är uppdeladt i sex- och åttakantiga fält, och i dessa förekomma de mest originella bibliska taflor. Äfven å kyrkans väggar har man funnit spår af freskomålningar, hvilka dock någon gång under 16- eller 17-hundratalen blifvit gömda med den hvitmenande limborsten. På båda sidor om ingången under läktaren äro målade tvenne kolossala helfigurer, troligen krigare från 30-åriga krigets dagar. Altaret är byggdt af gråsten och har en öfver tre meter hög prydnad eller altartafla, som utgöres af ett vackert träsnideriarbete från 1400-talet.

Strax öster om kyrkan ligger den pittoreska klockstapeln, uppförd af väldiga ekstockar och skyddad af en brädfodring.

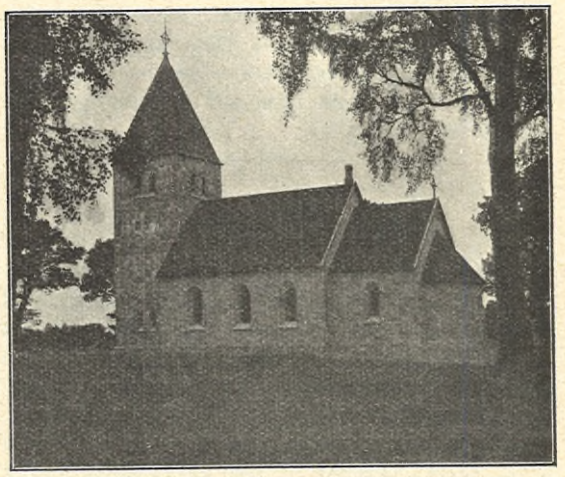

ASKLANDA KYRKA.

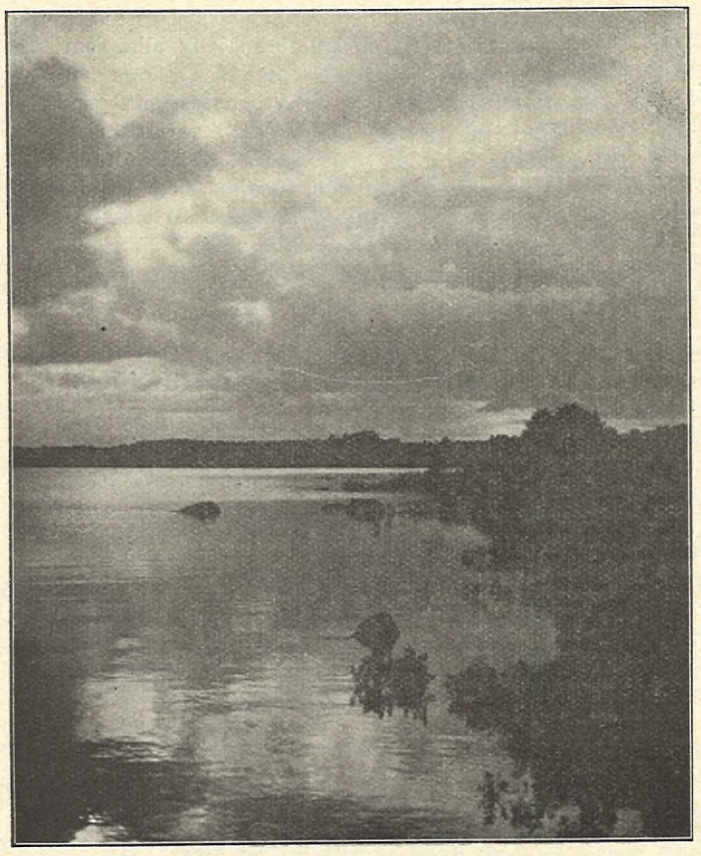

UTSIKT ÖFVER ORNUNGASJÖN.

Sålunda blef denna i mångt och mycket intressanta kyrka räddad undan förintelse. För detta ändamål var det som "Svältornas Fornminnesförening" kom att bildas. Föreningen inköpte kyrkan af församlingen och lät den jämte klockstapeln med bidrag af enskilda och föreningar — Svenska Turistföreningen bidrog med ett par hundra kr. — undergå en välbehöflig restauration. Sedermera kom kyrkan att användas till museum, och söker föreningen att så långt dess pekuniära resurser räcka förvärfva fornminnen från trakterna. Fornminnesföreningen har också lyckats att inom den gamla kyrkans väggar samla en del fornsaker, som hafva ett betydligt värde.

"Svältornas fornminnesförening" har all heder af att ha fått till stånd ett museum så midt ute på rama bondlandet. "Det folk, som värderar fädernas minnen, har rätt att hysa framtidens hopp."

G. E.

Från Ivar Hallströms sista år.

Anteckningar från minnet och ur hans korrespondens.

UNDER det förra seklets fem sista år var det mången gammal stockholmare, som ej gick förbi huset Malmskillnadsgatan nr 11 utan att kasta en blick upp emot ett fönster en trappa upp, hvarifrån man hade utsikt ned öfver Smålandsbacken ända ned till Birgerjarlsgatan. Hade man då tur, kunde man uppe i fönstret få ögat på en gammal herre i gul nattrock och väldigt, grått helskägg à la Leopold II, böjd öfver skrifbordet eller med den drömmande blicken följande Smålandsgatans ledsamma husrad. Någon gång syntes också ett kungligt ekipage hålla där utanför, och då visste den gamle stockholmaren, att kung Oscar var på besök hos sin ungdomsvän och sångarbroder, gamle musikprofessorn Ivar Hallström.

Eljes lefde Ivar Hallström ej längre med i den krets af lifvet, som med mycken orätt kallas "hela Stockholm". Sjuttioåringen hölls inomhus vintern igenom af sin ohälsa, andtäppa och hjärtnöd, åkte ut blott på sällsynt vackra och milda vinterdagar och rymde staden första sommardag för att sitta i solen och steka sig utanför sin lilla stuga — först vid Ytterby, sedan vid Marum — hvilket var hans och doktor Sutthoffs bästa recept för magasinering af lifskraft till vintern. I bästa fall kom den gamle tondiktaren ut till någon konsert, där något hans verk skulle uppföras eller någon af hans skyddslingar uppträda — i det senare fallet tycktes han alltid äga krafter — och kunde han af två lakejer *bäras* uppför slottets trappor, så fick han ej gärna saknas vid någon af sin kunglige väns musiksoaréer. Ville väl ej heller själf gärna vara borta från dem, ty han höll af kung Oscar, om han ock afskydde hofceremonielet och — hoffruntimbret, som han aldrig hedrade med finare namn än kollektivet: "nuckorna."

De ovisa societetsdamerna tyckte, att de tordes göra narr af den gamle hedersmannen. Särskildt bestyr hade de med hans många ordnar, som han alltid måste hafva på vid slottsvisiterna. Eljes lågo de i en låda hopstjälpta i mästarens hem, och barn, som kommo på besök, fingo gärna leka med "skräpet". Följaktligen voro ordensbanden ofta rifna och trasiga eller i sista stund mer eller mindre omsorgsfullt lagade, hvilket hofdamerna väl hade reda på. Professorn åter gick uppe på slottet, med vänstra ordensprydda frackbröstet dubbelvikt så länge som möjligt, för att skyla prakten, och kom då en "nucka" för att få se på de granna ordnarne, frästes hon af ofta med hotet att han ögonblickligen skulle gå, om han ej fick vara i fred — — —

Trots sin skenbara isolering lefde Ivar Hallström ända till sin dödsstund ett lif, innehållsrikare än de flestes; hans hjärta var och förblef ungt och hjärtemänniska var han framför allt. Den gamle ungkarlen hade en familj, för hvilken han kände sig som en verklig far; den familjen bestod af några elever och skyddslingar, för hvilka han lefde och hvilkas öden gåfvo innehåll åt hans ensamma lif. Så många voro de ej, men dem han en gång fästat sig vid, dem släppte han aldrig ur sikte. Denne storman, som låg i ständig korrespondens med en Carmen Sylva, med gamle kungen, med furstar inom tonernas och tankens värld Europa rundt, underlät aldrig att pr omgående besvara veckobrefvet från någon af sina elever eller skyddslingar, af hvilka flere hade honom att tacka för *allt:* uppehälle under utbildningsåren, faderlig uppfostran — och framför allt för en sångundervisning, hvartill maken kanske aldrig i Sverige gifvits.

Ivar Hallström gaf aldrig undervisning för betalning — men intresserade han sig för en lofvande ung sångare eller sångerska, så hjälpte han gärna med instuderandet af ett parti eller ett program. Många äro de, som i tacksamt minne bevara hvad han i detta hänseende gjort för dem. Dessutom utbildade han helt och hållet några konstnärer enligt den skola, af hvilken han städse var en entusiastisk anhängare: Delle Sedies, om hvilken han höll före, att den bibragte rationell sångkunskap på ett förnuftigare sätt än någon annan och därjämte gaf eleven möjlighet att utan alla skadliga manér eller förkonstlingar *få ut* rösten bättre än efter andra metoder. Arvid Ödmann var den förste, som på detta sätt var Hallströms elev; efter honom kommo Oscar Bergström, hvilken Hallström närmast betraktade som en fosterson, Olle Lemon, vid hvilken han likaledes var fäst med faderlig tillgifvenhet, vidare — någon tid — den sistnämndes fru samt slutligen fru Anny Ålenius-Björk, hvilken nu som sånglärarinna i Helsingborg är den enda, som här i Sverige för den Delle Sedies-Hallströmska sångundervisningens runor.

*

Efterföljande anteckningar äro hämtade ur bref från Ivar Hallström under åren 1895—1900, "mellan terminerna" och efter afslutad utbildning riktade till en elev, för hvilken "farbror Ivar" hyste särskildt intresse. Eleven i fråga kom upp till honom för att profsjunga och få ett råd — som många andra gjorde; Hallström fann, att här var något att göra, bekostade, när elevens egna medel snart togo slut, uppehället under studietiden samt åtog sig själf, trots öfverhandtagande sjuklighet, den metodiska sångundervisningen. Ett bref i veckan var regeln för denna korrespondens, så ofta lärare och elev voro skilda åt. Samlade, äro dessa Hallströmska bref kanske det vackraste äreminne öfver denne hjärtats riddersman, som tänkas kan.

I de första brefven se vi hurusom professorn ställer om rum och inackordering för sin nya elev. I september 1895 skrifver han, att han tänkt få resa ned till vännen v. Möller på Skottorp för att hvila, men "blifvit förhindrad, dels genom en benskada, som Olle Lemon ådragit sig, dels genom fru Lemons sjukdom. Nu tyckas bägge delarne arta sig till det bättre, så att jag hoppas få resa i slutet af denna eller början af nästa vecka."

Hur oändligt väl afspeglar sig ej Ivar Hallströms hjärtegodhet i dessa rader!

Eljes var han nog en gammal krutgubbe, som emellanåt kunde förfära sippa själar med de mustigaste kraftord, men de, som kände honom väl, fäste sig ej vid en eller annan svafvelfräsande fras eller hans drastiska uttryck. Han tillhörde samma föga buskablyga generation som general Sven — "men hjärtat, det var godt". Då Oscar Bergström under sin beväringstid 1896 ville arrangera en konsert i Vaxholms missionshus för att få en välbehöflig kassaförstärkning, var det alldeles självklart, att farbror Ivar skulle fara dit för att ackompanjera och spela piano för "hela beväringsskrälldusen med bassar och kvantingar" i sitt anletes svett, och lika glad som Oscar berättar han sedan, att denne tjänat 200 kronor netto på muntrationen. Nästa sommar, då Hallström ändå var rätt krasslig, reser han ned till Hjo för att ackompanjera "sin käre gosse" vid en badortskonsert. Oscar B. hölls emellertid grufveliga strängt i vissa hänseenden. När han 1896 första gången skulle ned som badgäst till Hjo, fick han "förbud att segla eller ro på den lömska Vättern". — "En stund därefter" — skrifver H. — "frågade han mig om det ändå, ifall det blefve fråga om någon utfärd på en *mycket* stor ångbåt, ej kunde gå an att han finge vara med. Då fick han löfte på en bicykel, och det var visst det första han skaffade sig, innan han tänkte på logi ens."

Sommaren och hösten 1896 gick "farbror Ivar" med stora förhoppningar: både Oscar B. och Olle Lemon skulle debutera på operan, den förre som Lothario i Mignon, den senare som Wilhelm Meister och som Nemorino i Kärleksdrycken, och båda skulle på Ytterby hos sin gamle preceptor ha de sista dufningarne. Hallström skrifver förtjust om Lemon: "Olle låter herrligt! Ej ett hugg! Ej ett skrik! Oj, oj! Hvad det gör godt att höra sådant! Och jag hoppas, att både kritik och murflar ska tycka om honom." ("Murflarne," speciellt hrr musikkritici, hackar I. H. gärna på, fastän han nämner många bland dem som sina vänner — bl. a. Simon Broomé.)

Genom sina båda adepters engagement vid operan kom Ivar Hallström att närmare intressera sig för denna konstinstitution, som just då befann sig i den Rundbergska krisen. Fälttåget mot denne tyckte Hallström ej om och värderade Rundberg äfven sedermera som regissör, men som sånglärare satte han honom ej högt.

Om Oscar B:s första repetitioner på operan skrifver Hallström september 1896: "Då alla de andra, som äro nya, sjöngo i rollerna, kom han dit utan en dylik, och dabbade sig ej en enda gång. Han vann allmän approbation, och kapellmästaren tillropade honom ett bredt bravo efter vaggsången i 3:e akten. — Han är nu sysselsatt med sin kostym. Litet mindre smala ben och inlägg i skorna skola nog göra honom presentabel."

Ja, både Oscar B. och Lemon blefvo ju engagerade, den förre mot det blygsamma gaget af 1,800 kronor plus 20 kronor för större och 10 kr. för mindre roller i aftonpengar; Lemon fick respektive 3,000 och 50. Året därpå ville båda ha förhöjning; "inte vill jag vara chef för operan," skrifver H., "i denna tid, då alla vilja skrapa åt sig så mycket som möjligt. Oj, oj!" Oscar hade begärt 300 kronor påökt, men fick bara ett halft löfte om gratifikation, ifall spelåret blef bra, Lemon däremot fick 4,500 kronor, 50 kronor i aftonpengar och 150 för hvarje ny roll — tenorer uppskattade kammarherren alltid, till en tid åtminstone.

Emellertid blir Hallström snart missbelåten med operaledningen och än mera med musikkritiken, enkannerligen med den stridbare P.-B., om hvars "Sveagaldrar" han fäller ett mycket beskt omdöme. I september 1897, under kungajubileet, uppträder Sigrid Arnoldson som Mignon. "Tidningarne, som ingenting begripa, äro henne ej bevågna, och hvarför? Jo, för att hon ej skriker och gallhojar. Hon har en liten röst, ja, ovanligt liten, och den sköter hon utmärkt, men det begripa de ej. Hvad hon är, det är aktris! Hon gjorde superba saker — — —"

(Forts.)

Serafimerlasarettets

DEN MEDICINSKA vetenskapens oerhörda utveckling från år till år kan snart komma de mest sangviniska att tro på människornas Metusalemslif. Hvad nu Röntgens snillrika upptäckt af det efter honom uppkallade ljuset beträffar, har det redan blifvit ett läkekonstens hjälpmedel af den största betydelse, och Röntgensinstituten äro numera nödvändiga appendix till alla större sjukhusinstitutioner.

I dagarna står Serafimerlasarettets nya Röntgen-paviljong färdig, och under dess föreståndare, doktor Gösta Forssells intressanta ciceronskap, sattes vi häromdagen i tillfälle att bese anläggningen, som med allt sitt invecklade maskineri gör ett nästan trollskt intryck. Man frågar sig ovillkorligen: hvad var doktor Fausts studerkammare med dess retorter och deglar mot allt detta?

Först inträder man i de båda centrala arbetsrummen, hvilka åtskilja de bägge laboratorierna; det inre af dessa förrum upptages bl. a. af en serie Röntgenfotografier, tagna af patienter behäftade med olika sjukdomar i lungor, njurar, tarmar o. s. v. Den demonstrerande läkaren visar hur t. ex. en af de sjuka lungorna är öfversållad af små tuberkler liknande snökorn, å en annan plåt synes en åderförkalkning, å en tredje ett benbrott. Men utom för fastställande af diagnos begagnas Röntgenljuset äfven vid terapeutisk behandling såsom att bota hud- och hårsjukdomar, borttaga i kroppens ytterdelar liggande tumörer m. m.

I hög grad intressant att åse var den Röntgenfotografering

ÖFVERLÄKAREN PRO

2

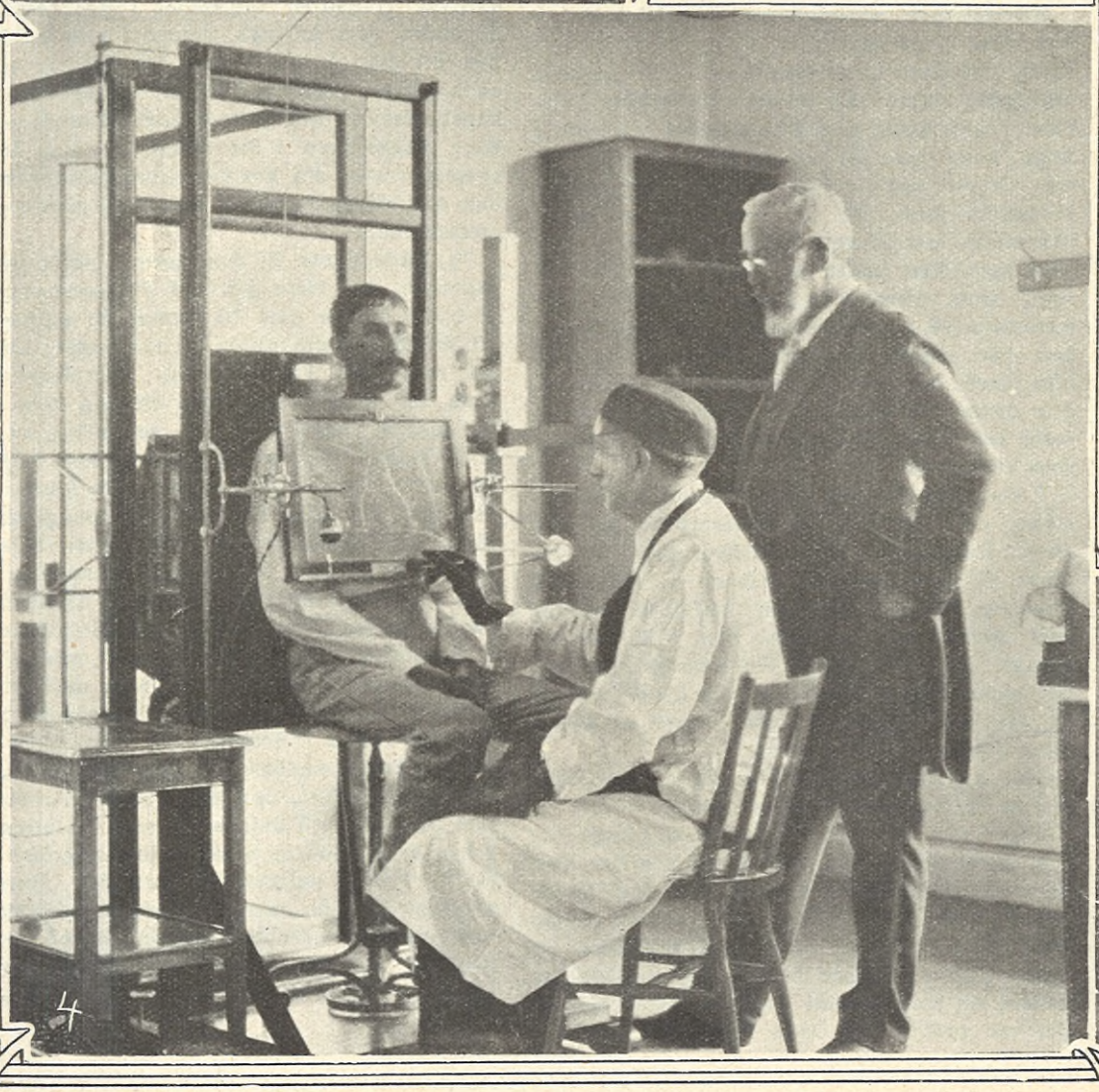

4

1. Vy från Serafimerlasarettet. Medicinska kliniken.
2. Röntgeninstitutets föreståndare dr Gösta Forssell manövrerar Röntgenljuset från apparaterna i Skyddsrummet. 3. Dr Forssells assistent "syster" Anna Svensson i Skyddsrummet
4. En Röntgenunder-

6

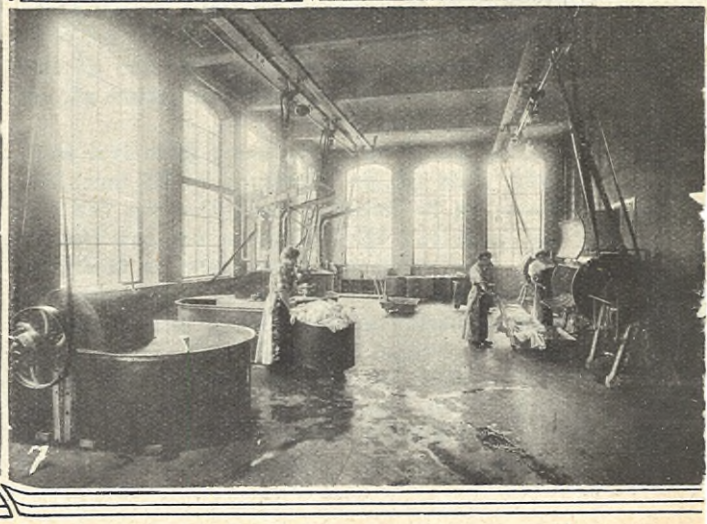

7

Röntgeninstitut.

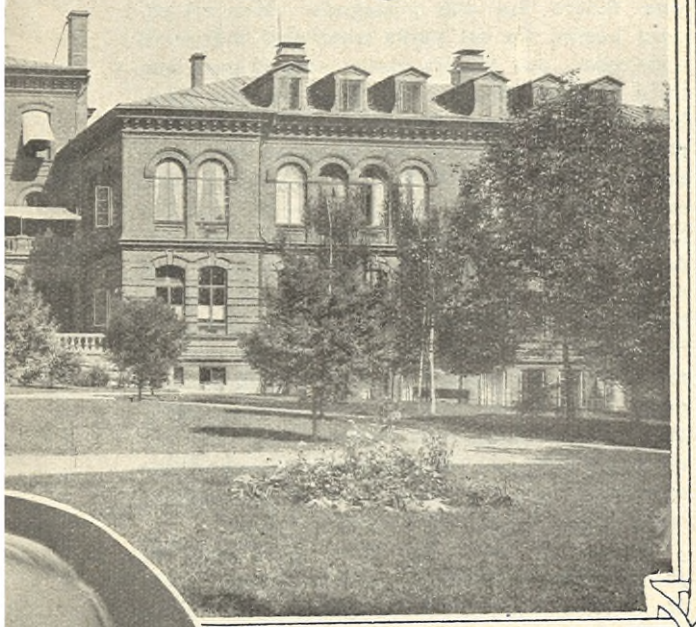

FESSOR JOHN BERG

dr Forssell, iklädd sin skyddsdräkt af läderklädt blypansar, utförde af en patients hjärta och bröstkorg och som återges å en af våra bilder. På den framför patienten hängande glasskifvan, som belystes af Röntgenstrålarna, aftecknade sig tydligt bröstkorgen och den arbetande hjärtmuskeln samt mellangärdets höjning och sänkning.

Öfver hela förloppet låg för öfrigt något af mystik: svarta ogenomträngliga gardiner nedrullades för alla fönster medels en elektrisk anordning, så att allt insveptes i kolmörker, Röntgenlampan placerades bakom patienten, ledningar klapprade, strömmar fräste och efter ett kommandoord från läkaren till den i "skyddsrummet" assisterande "systern", sprang ljuset fram på glasskifvan och gaf bilden.

På denna demonstration följde en rundvandring genom hela byggnaden samt genom den nyanlagda tvättinrättningen, hvarvid professor John Berg, Serafimerlasarettets öfverläkare, utöfvade ett lika underhållande som älskvärdt ciceronskap.

I Röntgenhusets öfre våningar befinner sig operationsafdelningen, där bland annat den stora operationssalen med sitt en hel vägg upptagande fönster, ofvantill brutet i en trubbig vinkel för insläppande af de snedt fallande strålarna, sina hvita väggar och förträffliga kirurgiska anordningar väcker den besökandes stora intresse. Äfven tvättinrättningen med sina moderna sinnrika maskiner, från den bykande centrifugen till torkrummets kedjeanordning och manglarnes heta valsar, är något i sitt slag utmärkt.

Samtliga dessa nyanläggningar, hvilka uteslutande utförts af svenska firmor, kosta allt i allt 291,000 kronor; däraf ha 41,000 täckts af enskildas bidrag och 250,000 af statsanslag.

3

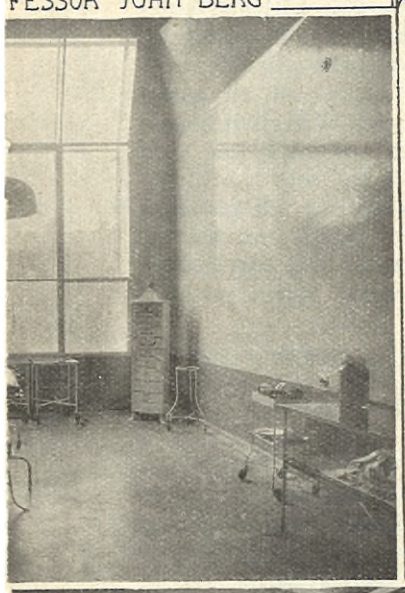

sökning å sittande patient. 5. En Röntgenundersökning å liggande patient. 6. Den nyanlagda stora operationssalen. 7. Serafimerlasarettets nya tvättinrättning. Tvättmaskinerna. 8. Mangelsalen.

Foto för Idun af hoffotograf A. Blomberg.

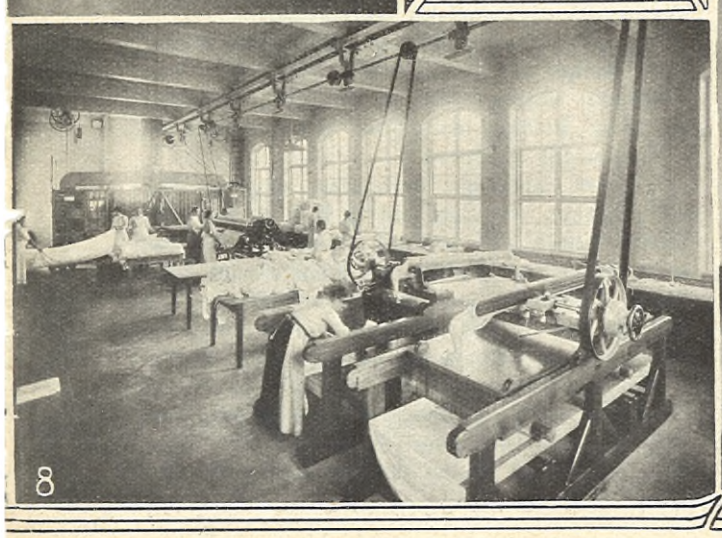

8

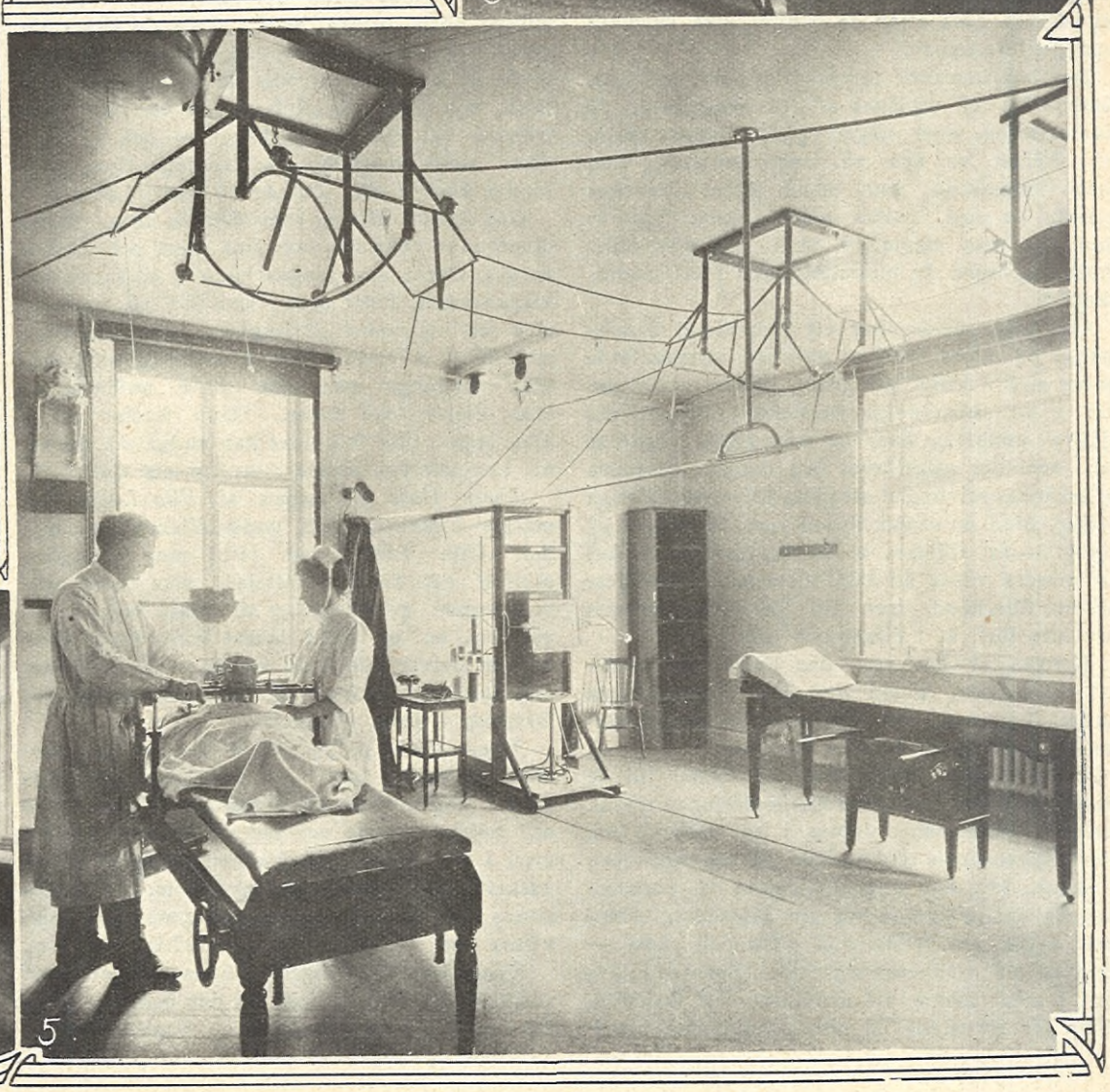

5

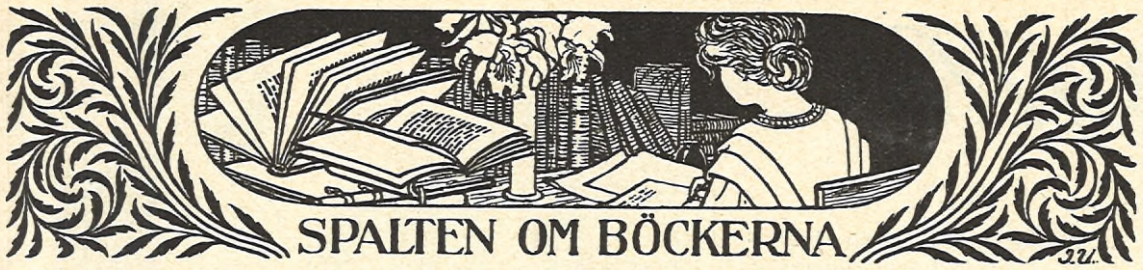

SPALTEN OM BÖCKERNA

IDUNS BOKLISTA upptar hädanefter titlarna på samtliga insända nyutkomna böcker. De arbeten, som dessutom önskas granskade af våra fackanmälare (för skönlitteratur fröken Gertrud Almqvist m. fl., för ungdomslitteratur seminarieadjunkten Marie Louise Gagner), böra tillställas redaktionen i tvenne exemplar.

RAGNHILD, ROMAN af *Wilma Lindhé*, är skildringen af ett beklämmande tungt kvinnoöde. Den är i bästa mening realistisk. Dagrar och skuggor äro ej afsiktligt hopade på ställen, där de väntas göra den bästa verkan, utan aflösa hvarandra på lifvets mera stillsamma sätt. Ett undantag från detta allmänna omdöme bör kanske göras för den något iscensatta olyckshändelse, där Ragnhilds älskade en stormig vinternatt mister lifvet, synbarligen därför att hans tillvaro efter denna stund skulle varit otjänlig för det föreliggande kvinnoödets fulländning. Men anmärkningen bör göras med reservation. Det är ju ej alldeles bevisadt, att inte själfva lifvet i ytterliga fall använder sig af räddande undantagsutvägar.

Dialogen i boken är flerstädes synnerligen god med korta och i sin enkelhet betydelsefulla repliker, och det finns några situationer och samtal, som genom sin pinsamma naturlighet stanna en i minnet, däribland vinteraftonen på tu man hand i det nersnöade turisthotellet, då Ragnhild, hennes man och vännen musikern söka och pina eller fly hvarandra genom misstänksamma och hårda ord eller genom rädda och förstulna förtroenden.

Författarinnan har haft den goda smaken att ej sluta sin bok med den ofvan antydda teatereffekten, och hon har haft förmågan att göra dess återstående sidor, då Ragnhild med resignation ser tillbaka på sitt lif och gläder sig åt att dess afton är fridfull, lika läsvärda som de föregående.

Det beklämmande intrycket af boken mildras, fastän det ej utplånas af den evighetssyn på företeelserna, som någon gång skymtar fram, inte främst en syn på evigheten utom, men inom människan, som bland annat uttryckes genom de ord, hvilka sluta boken: "Det är inte det man upplefver utan det man burit inom sig som är hufvudsumman i ett människolif."

Om man söker efter ett gemensamt kännemärke på *Ellen Idströms* noveller, sammanförda under titeln *Visset och grönt*, kunde man finna det i en fullständigt illusionsfri lifssyn, där själfva godheten ökar de mänskliga plågornas tal, och där hjärtlöshet och dumhet ensamma tillerkännas privilegiet att njuta tillvarons flyktiga behag. Med en sådan filosofi vore det endast på sin plats att tillmäta denna besvärande godhet ett mindre värde än den i mera naiva tidsåldrar blifvit tillerkänd, men till denna konsekvens når inte förf. af "Visset och grönt".

Kanske är det just den ljufva bitterheten att vara god, pinan att inte våga glömma andras lidanden, som tillvinner sig hennes varmaste, mest sympatifyllda intresse.

I sin första novell, som jag räknar till de bästa, berättar hon, huru själfförsörjande fröken Barbro Hasselbalck lefver i en själfvisk och steril lyckokänsla vid tanken på det egna hem i Skåne, som hon genom girighet och omtanke hoppas kunna bereda för sin ålderdom. Hennes dagar äro fyllda med dröm och poesi — men så slår godheten sina klor i Barbros hjärta och tvingar henne att afstå från sitt framtidshopp för att rädda en henne i grunden likgiltig människa från undergång. Och därmed är Barbro bruten. Ingen härlighet mer att vänta, ingen matsal med allmogemöbler, ingen gyllenlack på fönsterbrädet, och ingen liten jungfru, som dukar fram hembakadt bröd och sådant smör, som bara finns i Skåne. Och Barbro dör. Vill författarinnan, att hon dör försonad med sin godhet? Jag vet det inte. "Hennes ögon öppnade sig stora som inför en undran — sågo ut att få intet svar, ingen ro, hvarken som öppna eller slutna." Till sist fästes de vid ett barn, barnet till den mor, som genom hennes offer blifvit räddad, och hennes blick ljusnar. Men barnet har inte makt att hålla henne kvar vid lifvet. Godheten var dödande.

Något af samma bitterhet återfinnes, som jag redan antydt, i de öfriga novellerna med undantag för ett par underhållande och hurtigt berättade historier från flydda tider: "När mormor giftes bort" och "Nu skall I vara tyst, prästfar."

I novellen *Afkopplad* som liksom den första handlar om en ensam och själfförsörjande kvinna med en inflickad parallellhistoria faller det ett skimmer af försoning, men hur vemodigt, öfver tillvarons bitterhet. Ogifta kontoristen Selma Blom, som med cigarren i munnen framför sin spiselbrasa med älskvärd själfironi underhåller sig med ödet, förutser den stund, då hon af ålderdomsskröplighet skall falla framstupa i glöden: "Först skall då mitt tomma gamla hufvud börja brinna, sedan skola de ifriga lågorna krypa utefter kroppen som små lekfulla, kittlande barnahänder tills de nå fötterna. Då skall min lilla träpall fatta eld och mitt lilla träbord och så familjeskåpet — och alltsammans skall snart stå i ljusan låga innan folk hinner komma till. *Och det är tröstrikt att veta.*"

Och Selma Blom, som sålunda länge sedan öfvervunnit världen och sina egna och andras sorger, finner inte längre något i tillvaron beklagansvärdt, helst sedan hon lärt att, mera än med sin i grunden så likgiltiga och främmande omgifning af människor i lekamlig skepnad, idka umgänge med sina döda anförvanter. Hon sörjer icke mera. "Hon fortfar att le alla dagar, tills folk icke kan undgå att märka, att hon går och småskrattar för sig själf."

Jesper Hake en roman af *Ulla Linder* har många älskvärda och underhållande egenskaper. Ulla Linder har förut med framgång skrifvit ett antal berättelser, som detta oaktadt kunde ge anledning till vissa anmärkningar om en ej alltid säkert konstnärlig smak och en delvis bristfällig teknik. Det förefaller mig som om hennes sista bok vore ett afgjordt framsteg i dessa afseenden.

Jesper Hake bjuder på en del lätt och graciöst tecknade bilder af människor och landskap. Jag utväljer bland mängden: Hans Emils och Sophies ömma och oskyldiga Werthersvärmeri i den gamla svenska herrgårdsparken, de vackra herrgårdsflickornas nyårsotta, postbudets ilande ridt genom sensommarskymningen, som vittna om stilkänsla och konstnärlig säkerhet.

Karaktärsbehandlingen i denna bok har äfven ansatser till fördjupning, om den också ej öfver allt är lika tillfredsställande. Sophie, som af förf. tecknas med synbar förkärlek, förblir i sitt lifs viktigaste moment oförklarad. Det är visserligen i romaner användbart och i verkliga lifvet förmodligen ej utan exempel, att en människa t. o. m. en kvinna offrar sin själ för sina fäders ära och jordagods. Men ett sådant beslut, för att verka trovärdigt, måste väl förberedas, och Sophie Hake, som så godt som intill stunden för sitt offer känt sig som främling på Hakegårdarna lyckas inte öfvertyga läsaren, att hon här lydde en tvingande och förutbestämd vilja i sitt inre. Hans Emil den svage och oduglige mannen är för allmänt hållen. Hans personliga konturer undgå oss. Af Jesper Hake däremot, hufvudpersonen, som dock ibland träder i bakgrunden, se vi så många belysande och betydelsefulla karaktärsdrag, att bilden får fasthet och ter sig i den genom afståndet för vår fantasi alltmera lockande skepnaden af en gammaldags svensk herreman, nackstyf och oresonlig, men med en heder som inte tål något prut och många ömma och mänskliga egenskaper djupt fördolda i ett till hvardagslag omsorgsfullt tilläst och förbisedt hjärta.

Signe Engström i sin novellbok *Utanför* är en för mig fullständigt ny bekantskap. Den är så godt som odeladt angenäm. Här finns intet af nybörjarens osäkerhet och trefvande efter uttrycksmedlet. Det är redan funnet och på ett sätt, som väcker både aktning och förväntningar för framtiden. Man skulle tveka att om denna stil använda det på olika sätt tydbara uttrycket personlig. Den har något allmängiltigt, som ej så sällan saknas i den "personliga stilen." Men så framt med orden menas ursprunglighet och friskhet äro de här på sin plats. Stilen har i sin enkelhet förtjänster, som inte upptäckas i första ögonblicket. Det är främst innehållet, som väcker intresset. Det finns inte ett ord, som är sagdt för nöjet att uttala det, de äro tvingade fram af händelsen, som skall förtäljas.

Bokens första och en af dess bästa berättelser "Tionde budet" handlar om en fattig arbetaredotter, som får ett "oäkta" barn, blir öfvergifven och tvingas för bröds skull att afstå barnet åt främmande. När kärleken klappar på nytt på hennes dörr, hon är nitton år, får hon veta att mannen, som vill ha henne till hustru, har samma skuld till en annan kvinna, som den som en gång öfvergifvit henne, har till henne själf. Och hon afstår från hans kärlek. Och när den förste, som hon aldrig glömt, återvänder till henne och vill godtgöra det förflutna, sänder hon också bort honom. Han har under tiden knutit band, som hennes samvete inte vill tillerkänna rätten att lösa. Och så blir hon ensam.

Allt detta skulle knappt uppskaka oss, om det vore berättadt af hvem som helst, men nu hvilar öfver den lilla novellens sidor en ibland ohygglig spänning. Gestalterna stå klara och lefvande: deras ord och åtbörder äro öfvertygande verkliga. Också bipersonerna ha lif och intresse. Författarinnan använder dem stundom till att framföra sina obevekliga och skarpsynta psykologiska iakttagelser.

Bokens noveller äro af något olika värde, men lämna alla behållning. "Droppen, som bräddade bägaren" är en tragisk historia om en girig kvinna, en peruk och samvetskval, som leda till själfmord.

I dessa allvarliga berättelser skymtar här och där en stundom blodig humor, som inte brukar anses för kvinnlig, men *det* omdömet tror jag redan hunnit bli gammaldags. Om Signe Engström kan jag bara tillägga: Tag och läs hennes bok och ni skall däri finna flera förtjänster än jag med dessa rader hunnit påpeka.

Novellsamlingarna från den flydda våren öfverflöda. Jag har ännu ett antal att anteckna. Det är glädjande ehuru enformigt att nödgas upprepa, att de nästan utan undantag äro läs-

värda och i besittning af mer eller mindre gedigna förtjänster.

Hjärtat noveller och episoder af *Maria Jouvin* äro tecknade med konstnärlig finess. Säker på sin sak, som hon har rätt att vara det, tillåter sig författarinnan stundom att omforma verklighetsmaterialet på ett sätt som för en mindre förfaren skulle vara ett farligt vågstycke, och hon lyckas. Jag erinrar som exempel om novellen: "Kaspar och Balthasar".

Vilsna vandrare noveller af *Ernst Didring* borde, om utrymmet tilläte ägnas den utförliga granskning de äro synnerligen väl värda. Så som sommarlitteraturen hopat sig på skrifbordet, måste jag inskränka mig till att framvisa några af bokens egenskaper. Novellerna "Trasan" och "Plikt" innehålla problemdiktning af den allvarligaste art: disciplinen och plikten i strid mot människorätten. Framställningen gjord af författaren till vårt enda modernt socialistiska drama har en skärpa i bevisföringen, som stundom synes oemotsäglig, om slutresultatet än för den eftertänksamme läsaren blir en fråga icke ett erkännande. De flesta af novellerna i "Vilsna vandrare" äro beklämmande dystra, men i en och annan betraktas lifvets elände med ett bistert eller föraktfullt löje. Till dessa hör "Fadersglädje" med sitt verkligt dyrbara motiv af en snäll, ihjälplågad pappa. Det tyckes mig till och med värdt något mera omsorg vid behandlingen, men Ernst Didring har, hvilket inte förefaller att vara hans vana, skrifvit den med en viss vårdslös hast.

På mammons altare af *Christina Nilsson* innehåller en del sympatiskt och väl berättade allmogeskildringar.

Barnaoffer noveller af *Elf Norrbo* äga inte helt förmågan att göra sig gällande i denna novellernas öfverflödstid, ehuru de sedda utan jämförelse ej äro utan tilltalande egenskaper. Elf Norrbo är säkert en god iakttagare, men hans uttrycksmedel förefaller ännu något klumpigt.

Välborna och högädla noveller af *Waldemar Swahn* är en ganska roande förströelseläsning. För en gångs skull intet bråk med tendens.

Jag har nyligen åhört en kritikers fruktlösa försök att afgöra huruvida *Hos nymfer* af *Psevdo Solipse* är en omoralisk bok eller ej. Enligt min ringa mening är den det icke, men det är en ovanligt ledsam bok. Författaren säges ha begåfning, vare det långt ifrån mig att förneka det. Men han är sjuk. Och beskrifningen öfver nervösa och degenererade genomsnittsmänniskors erotiskt-sexuella fantasiförnimmelser erbjuder enligt mitt tycke mera intresse i en strängt vetenskaplig afhandling än serverad i välklingande och poetiska fraser af en tydligen hårdt angripen patient.

GERTRUD ALMQVIST.

Årets tolf kapitel.

Täflingsämnet för oktober månad lyder:

Den försvunne riddaren.

Ett kapitel om den manliga artighetens dekadans och om kvinnornas skuld däri.

Männen tro nog fortfarande, att deras artighet lämnar intet öfrigt att önska och kvinnorna å sin sida att de ej ha något att förebrå sig i fall, där männen brista i belefvenhet. En utredning bör därför vara af stort intresse. Täflingsskrifter, som skola vara försedda med påskriften: *Iduns artikeltäfling,* samt åtföljda af *författarens fullständiga namn och adress,* måste vara inlämnade till redaktionen af Idun *senast den 31 augusti 1911.* För den enligt redaktionens åsikt bästa artikeln utfästes ett pris af

ett hundra (100) kronor

och den prisbelönade uppsatsen inflyter i något af Iduns oktobernummer.

Stockholm den 1 augusti 1911.

Redaktionen af Idun.

Sägner från fattighäradet.

Af **Gertrud Almqvist.**

(Forts.)

HON DREF sin vilja igenom, och så skickades det bud efter kyrkoherde Hedman. Han kom den bestämda dagen, själf körande sin enbetsskjuts och med kappa och krage i vagnslådan.

Medan han väntade på anordningarna för ceremonien, gick han ute i parken.

Fru Camilla kom emot honom därnere med båda händerna utsträckta.

"De säga mig, att jag skall kyrktagas," sade hon skrattande. "Men jag hör inte till någon kyrka, jag är hedning. Hvad säger ni så till mig, kyrkoherde?"

Han rätade upp sig, som han brukade, när han talade. Det var som om han kastat af en osynlig tyngd.

"Om ni har lust, nådig fru, skola vi gå tillsammans en stund här under de höga träden och tala med hvarandra om en kyrka, dit ni hör, mänsklighetens stora alltomfattande kyrka, där gudstjänsten och försoningsoffret heta kärlek, inte gudomlig utan mänsklig."

Hon böjde tyst sitt hufvud och tog hans arm.

Från fönstren i herrgården kunde man sedan under den närmaste halftimmen se de två gestalterna skymta mellan träden, hans lång och mörk i den svarta dräkten och hennes fin och ljus slutande sig till hans.

Hvad de talade om i trädens skugga, fick aldrig någon veta, men när de kommit fram till stentrappan framför herrgårdsbyggnaden, kysste han med djup vördnad hennes hand och sade några ord, som hon sedan mindes:

"Om ni någon gång skulle bli ensam, nådig fru, och behöfva en vän, så glöm ej, att ni äger en, som skulle vara lycklig att få tjäna er."

*

På hösten samma år blef den lille Görans sköterska sjuk. Barnet var inte heller friskt och störde modern om nätterna. Hon ville ej anförtro honom åt någon af tjänstflickorna, och hon var blek och utvakad.

Då föreslog Gwendolin en afton att ta barnet in till sig. Camilla såg på henne förvånad.

"Men du har ju aldrig rört vid lillen," sade hon, "fast du hvar dag sitter vid hans vagga.

Gwendolin gick fram till barnet och lyfte det i sina armar. Den lille jollrade gladt emot henne. Då lade hon honom varsamt tillbaka i vaggan.

"Ser du, att jag kan hålla honom," sade hon, "och han är inte rädd för mig. Vill du låta mig få honom?"

Hennes röst var klar och stadig, men hon darrade så, att hon måste fatta tag i en stolskarm för att ej falla.

Fru Camilla hade vändt sig om och stod vid fönstret och såg, hur de gula löfven föllo i parken.

Då kom med ens en underlig skjuts körande öfver gården. På framsätet sutto två mörka skepnader, en man och en kvinna, och i vagnshäcken på en hög af trasor hukade sig en gosse med magert ansikte och mörka ögon. Han kunde väl vara omkring tolf år. Mannen piskade rasande på det utmärglade hästkräket, och just då de voro midt för byggnaden, vände kvinnan sig om och såg upp mot fönstren. Hon hade ett härjadt, gulblekt ansikte med gnistrande onda ögon, och hon höjde hotfullt sin knutna hand.

Camilla ryggade ovillkorligt tillbaka.

"Hvad är detta?" sade hon.

Gwendolin hade vid bullret kommit fram till fönstret. Hon såg långt efter den bortskyndande vagnen.

"Det är den afsatte Sunnerydsprästen han, som var präst före denne," sade hon slutligen. "Han reser med sin hustru häradet rundt och tigger, men på Vik stannar han aldrig, och han far inte ofta här förbi."

Camilla gick åter inåt rummet. Det började skymma, och forsen, som stigit af höstregnen brusade högre än vanligt med ett doft, olycksbringande ljud.

Camilla sjönk tillsammans på en soffa.

"Jag känner mig med ens så dödstrött," sade hon. "Ja, om du vill taga barnet i natt, så är jag dig tacksam, Gwendolin."

Den unga flickan stod alltjämt kvar vid fönstret och såg ut i skymningen.

På hennes kinder brunno två feberröda fläckar, och hon skakades af frossa.

"Ja, jag skall taga honom," sade hon. "Jag skall ringa och säga till, att de bära upp vaggan i mitt rum."

*

Viks herrgård hade mot baksidan af huset en tillbyggnad, ett slags vidhängande flygel. På nedre botten i flygelbyggnaden bodde tjänarna, en trappa upp var Gwendolins rum, och i vindsvåningen bodde Arthur Lindsay och en gammal döf tjänarinna, som vårdat honom från hans barndom.

Under nattens lopp tyckte sig en af tjänstflickorna från öfvervåningen höra hastiga steg, ljud af möbler, som rubbades och så ett fall af en kropp mot golfvet. Sedan blef allt tyst.

Mellan fyra och fem på morgonen kom Gwendolin Lindsay i nattdräkt och barfota springande och öppnade dörren till fru Lindsays sängkammare. Med hvita läppar och stirrande ögon bad hon svägerskan följa sig. Fru Lindsay, hastigt uppväckt och skrämd af den unga flickans förvirrade beteende, störtade handlöst upp för trappan och in i flygelbyggnaden. I Gwendolins rum brann ett ljus, som varit tändt hela natten, och i den unga flickans säng låg barnet dödt.

Alla försök till återupplifning voro fruktlösa. Läkare fanns endast på två mils afstånd i Ljungby köping. Han efterskickades med ilbud och kunde vid sin ankomst fram på dagen endast intyga dödsfallet. Orsaken förblef oförklarad. Barnet hade på halsen ett litet blått märke, hvilket läkaren vid undersökningen konstaterade.

Gwendolin Lindsay berättade om händelsen följande:

Barnet hade somnat tidigt på aftonen i sin vagga, men fram på natten vaknade det skrikande och kunde inte åter bringas att sofva. Gwendolin tog det då i sina armar och gick af och an på golfvet för att lugna det. Rummet var oeldadt, och om en stund tyckte hon, att barnet började kännas kallt, hon tog det då till sig i sin säng. Då slutade barnet att gråta och somnade. Gwendolin somnade också. Hon antog, att hon sofvit ett par timmar. När hon vaknade, var barnet dödt.

Gissningarna öfver dödsorsaken voro mångfaldiga. Den allmännast antagna, som äfven af läkaren ansågs riktig, var att Gwendolin Lindsay under sömnen af våda kväft sitt brorsbarn.

Tjänsteflickans påstående, att hon hört ett egendomligt buller under natten, ett påstående, som endast delvis förklarades af fröken Lindsays berättelse, gaf äfven anledning till mycket tal. Stor undran väcktes äfven af en säregen omständighet. När den förutnämnda tjänsteflickan kort efter upptäckten af dödsfallet kom upp i Arthur Lindsays rum, fann hon honom klädd i svarta kläder sjungande en dödspsalm. Den gamla sköterskan hade då nyss vaknat. Saken kom till herrskapets öron och föranledde en undersökning. Man

ville förvissa sig om, huruvida den sinnessjuke under natten kunnat lämna sitt rum. Bevisen för att så icke varit fallet föreföllo emellertid tillfyllestgörande. Den dörr, som från Arthur Lindsays rum ledde ut till vinden var låst med en nyckel, hvilken under dödsnatten liksom alla andra nätter bevarades under den gamla sköterskans hufvudgärd. Den dörr, som ledde mellan den sinnessjukes rum och hans sköterskas var reglad från den senares sida. Man erinrade sig, att dörren till vinden haft ännu en nyckel. Den hade förvarats af Gwendolin Lindsay, men hon sade sig hafva förlorat den.

Då dörren om morgonen befanns låst som vanligt, var möjligheten, att den öppnats med våld, utesluten.

*

På en höjd nära Vollmarån, där den nått vid pass halfvägs mellan Vollmarn och Kölsjön, står Sunneryds hvita kyrka, byggd i den där på trakten allmänna s. k. ladustilen. Nedanför höjden går stora landsvägen, och på andra sidan landsvägen ligger prästgården. Det är en rödmålad tvåvåningsbyggnad med torftak. Undervåningen säges vara flera sekler gammal, och tillbyggnaden gjordes på sjuttonhundratalet. Åt gårdssidan ligger en öppen veranda och bakom den en lummig trädgård, som går ned till Vollmarån. Där brukar prästen i Sunneryd om sommaraftnarna gå och röka långpipa, som stoppas af hans döttrar.

Det är plägsed, att Sunnerydsprästen har vackra döttrar. För flera hundra år sedan, då sista gränskriget rasade, och då prästgården endast hade en våning, som var så låg, att man lätt nådde med handen till taket, bodde däriune tre blomstrande ungmör. Det är till deras minne stenen med de tre inristade korsen blef rest i en åker på Björkhagens ägor.

Den yngsta var endast aderton år, och hon var den fagraste af de tre. Hon var trolofvad med en dansk fänrik, som hon lärt känna i Köpenhamn vid ett besök hos släktingar. När kriget bröt ut, blef fänriken beordrad till gränsen. Han skickade ofta bref och bud till sin käresta, som hvar dag väntade hans besök. En vacker vårdag fick hon hemlig underrättelse, att han låg med en afdelning krigsfolk gömd i Björkhagens skog. Då beslöt hon att gå ut och besöka honom om aftonen, och hon talade därom med sina två systrar. De lofvade att följa henne. För att ej väcka misstankar skulle de göra troligt, att de gingo ut för att plocka blommor. Mot aftonen begåfvo de sig åstad. De gingo vägen ned till Vollmarån och öfver bron, men i stället för att fortsätta genom Sunneryds by, togo de af till höger och följde stranden, som var hvit af sippor. När de inte längre kunde synas från byn, lämnade de ådalen och gingo öfver en åker in på Björkhagens ägor. Då började de två systrarna att bli rädda och ville vända om.

"Vi kunna bli tagna för spejare och bli skjutna," sade den ena.

"Svenskarna skola också ligga här i närheten," sade den andra. "När vi komma tillbaka från danska lägret kunde vi bli tagna för danska kvinnor och tillfångatagas."

Men den yngsta skakade öfvermodigt på hufvudet.

Hon hade bundit en krans af hvitsippor, som hon fäste i sitt ljusa hår. Nu började hon binda kransar äfven åt systrarna, och hon bad dem sitta ned på åkerrenen, medan hon fick arbetet färdigt.

"Ni skola ha kransar i håret, ni också," sade hon. "Då tror krigsfolket, att vi alla tre äro kärestor, som gå ut att möta sina älskade, och då förstår ni väl, att ingen kan vilja göra oss ondt."

När hon fått kransarna färdiga, bad hon systrarna att sitta kvar en stund till. Aftonen var ännu ljus, och hon ville inte närma sig lägret förr än i skydd af skymningen.

Det var en stilla, klar vårafton. Björkarna hade nyss slagit ut, och på åkerrenarna blommade oxögon och tussilago. Men ingen fågelsång hördes. Det främmande krigsfolket hade skrämt bort fåglarna.

Den unga prästdottern kände sig med ens helt vemodig till sinnes, och i hennes ögon kommo tårar.

"Ack, hvad lifvet är fylldt af smärta," sade hon. "Äfven det skönaste i lifvet ger smärta. Vi systrar ha alltid älskat hvarandra så innerligt, aldrig ha vi tvistat med hvarandra, och ändå måste vi snart skiljas. När kriget blir slut, följer jag min älskade till hans land, och ni stanna här hemma. När jag tänker på det, så gråter och jublar mitt hjärta på samma gång. Men lofva mig i afton systrar, att när vi en gång bli gamla och dö, så skola vi sofva i hemmets jord tillsammans i syskonsäng på Sunneryds kyrkogård."

Då såg hon på sina systrar, som stodo framför henne med hvita och gröna blomsterkransar i håret, och plötsligt fick hennes stämma en skälfvande ängslan.

"Hvad ni äro bleka, systrar," sade hon. "Ni se ut som om döden vore er brudgum."

Då togo de tre systrarna hvarandras händer och utan att tala ett ord, gingo de tillsammans framåt åkern för att nå skogen på andra sidan.

De hade inte hunnit långt då de hörde bössskott. Det var en afdelning svenskar, som kommo från Sunnerydshållet och hade upptäckt danskarna i skogsbrynet. Danskarna besvarade elden, men deras försvar var utan plan. De voro öfverrumplade och måste snart begifva sig på flykt. Deras anförare var borta. Han hade hemligen och på omvägar begifvit sig till Sunneryd för att besöka sin älskade.

De tre flickorna från prästgården i sina hvita brudkransar föllo för de första skotten och bäddades i en gemensam graf på Sunneryds kyrkogård. Men på åkern, där striden stod, reste bönderna sedan stenen med de tre inristade korsen, som står där ännu i dag.

*

Under Göran Lindsays glansdagar kom till Sunneryds pastorat kyrkoherde Erland Carlén. Han fick pastoratet på sin profpredikan, hvilket annars hörde till sällsyntheten. Bönderna i fattighäradet gjorde sig eljest alltid noga underrättade om den sökande prästen hade stor gäld, och i så fall voro hans utsikter så godt som inga. Fattigdom fördrogo sunnerydsbönderna sämre i prästgården än i sina egna hem. Denna enda gång läto de sig förledas af sin präst vältalighet, och det ångrade de sedan bittert.

Erland Carlén hade ännu sin studieskuld obetald, och han hade ökat den under de magra komministeråren i en annan del af fattighäradet. Han gifte sig af kärlek med en fattig och vacker fanjunkardotter, som på tre år skänkte honom lika många barn. Carléns voro så fattiga att de aldrig fingo råd att möblera den tillbyggda öfvervåningen, och som den våningen var hela socknens stolthet tyckte sunnerydsbönderna, att detta var en skam.

Den nya prästfrun var inte heller något mönster för en husmor. Sunnerydskvinnorna sade, att hon var fåfäng och världslig till sitt väsen. När hon fick ledighet från barnsängarna ägnade hon sig mera än som det anstod hennes ställning åt att pryda sin yttre människa.

Hon var lång och smärt och hade svarta, blixtrande ögon, och så kom Göran Lindsay att fästa sin blick på henne.

Det kom en tid, då festligheterna aflöste hvarandra på Vik och alltid var fru Carlén med och ärades som den förnämsta vid gillesbordet. Hon var klädd i fina kläder, som voro köpta ända i Växjö, och om halsen bar hon ett blixtrande smycke, hvars värde ingen kunde gissa, men nog förstod man, att inte kyrkoherde Carlén hade råd att köpa sådana smycken.

Från den tiden lät prästfrun hushållet gå vind för våg, och hon träffades sällan hemma. Hon gick hvar dag långa ensliga vandringar i skog och mark, och så blef det slutligen sagdt, att hon en gång varit sedd midt i natten i parken på Vik i Göran Lindsays armar.

Det var ingen, som tviflade på att det var sant. Herren till Vik var en djäfvul, då det gällde kvinnorna, och aldrig hade någon kunnat motstå honom.

Möjligen kom talet äfven till kyrkoherdens öron. Visst är, att från den tiden började han dricka, och aldrig såg någon honom mera le eller skämta.

Men allt sedan dess fick fru Carlén ett bittert hat till Sunnerydsborna, som hon anklagade för allsköns nedrighet: bakdanteri, falskhet och oredlighet. Inte voro väl hennes anklagelser alldeles utan grund, men hvar gång mannen skulle upp på predikstolen eggade hon honom att predika dom öfver folket. Den stackars prästen hetsades till sin gärning som med glödgade järntänger.

"Du tänker då inte på att de tagit min ära," sade hustrun och vred händerna som i förtviflan, då mannen inte nog kraftigt hotade med helvetet.

Om han då såg på henne med en lång underlig blick, började hon förbanna sig och svärja, som hon i barndomen med fasa hört sin far fanjunkaren svärja och förbanna.

Hon vårdade sig ej längre om sitt yttre. Hennes hår var tofvigt, och hon gick i trasiga, nedfläckade klädningar. Aldrig mera sågs hon på Vik, och en gång, då Göran Lindsay under altartjänsten kom in i kyrkan, reste sig prästfrun i sin bänk, gick stora gången rätt ut och slog igen kyrkdörren efter sig med dån.

Allt detta båtade till intet. Förtalet fortsatte som förut, och det sades, att kyrkoherdens yngsta barn, som var född i Sunneryd, liknade Göran Lindsay.

Den blide och gode kyrkoherde Carlén förföll allt mera till dryckenskap, och både han och hustrun blefvo en skräck i församlingen. Det sades nu också, att hon var sinnesrubbad efter det sista barnets födelse.

Det fanns sällan någon mat lagad i prästgården, innan kyrkoherden skulle hålla högmässa. Han fick gå till kyrkan på några supar med en brödbit som tilltugg, och hustrun stod i sakristidörren med gnistrande ögon och gned händerna mot hvarandra och hetsade honom med onda ord: "Förbannade folk, förbannade hundar, må djäfvulen anamma dem! Om du är en man, Erland Carlén, så minns, att de ha tagit din hustrus ära, och glöm inte att måla helvetet hett för dem."

Sunnerydsbönderna höllo ut i det längsta. Där i häradet beräknade man alltid för noga följderna af en handling tör att någonsin förhasta sig. Prästämbetet stod dessutom högt i anseende och hade det slags helighet, som öfverskyler en myckenhet af synder. Kyrkoherde Carlén var inte heller den förste prästen där i landsändan, som dränkte lifvets ve i brännvin. Men han var kanske den bäste, och hans helvetespredikan pinade och plågade honom själf mera än bönderna, som tåligt åhörde den.

(Forts.)

Wettergren's
·BARN-
KONFEKTION·

BÄSTA SNITT·
OMSORGSFULLASTE ARBETE·
PRIMA TYGER & TILLBEHÖR·
ERHÅLLAS I DE FLESTA
BARNBEKLÄDNADSAFFÄRER I RIKET·

Patent. **Hafregryn** och **Hafremjöl**

Gyllenhammar

Känner ni trötthet, behöfver ni krafter, ät hvarje frukost GYLLENHAMMARS pat. Hafregryn och Hafremjöl — trötthet en försvinner. Tillverkas under läkares kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 13—19 AUG. 1911.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; tournedos à la Nobis; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Kräftsoppa; gödkalfstek med ärter, brynta morötter och potatis; hallon med frusen grädde.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt färsk strömming med brynt potatis; ägg; mjölk eller te. Middag: Pepparrotskött med potatis; rabarbersoppa med biskvier.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; biffstek med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Tisdagssoppa; gräddmunkar med sylt.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med stufvade grönsaker; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttjärpe med sockerärter; hallon med grädde.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; halstrad sill med potatis; ägg; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvade bondbönor; filmjölk.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stufvad kalfhjärna med stekt potatis; mjölk: kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med gräddsås och pressad potatis; soppa på färska äpplen.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; kotletter af kalfkyl med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Stufvad gädda med blomkål och potatis; gräddkaka med sylt.

Att hyra
i
Rönninge.

Villan Furuborg, innehållande 7 rum, jungfrukammare och kök, högt och fritt belägen invid Rönninge järnvägsstation, uthyres från 1 oktober i år. Området bestående af 2 tld naturlig park gör genom sitt läge att man är fullt ostörd af grannskapet med järnvägen. Passande för välsituerad familj, som behöfver stärkande luft i vacker natur nära Stockholm. 50 min. resa. Reparationer efter hyresgästs önskan. Närmare upplysningar hos egaren pr Allm. Tel. Rönninge 18 helst mellan kl. 10—12 f. m.

RECEPT:

Tournedos à la Nobis (f. 3 pers.). 3 hg. oxfilé, salt, hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 9 sparrisknoppar, 3 skifvor tryffel.

Bernässås: 1/2 tsk. hackad chalottenlök, 30 gr. hackade dragonstjälkar, 30 gr. körfvel, 2 gr. salt, något hvitpeppar, 2 msk. ättika, 3 äggulor, 80 gr. smält smör, kajenn.

Beredning: Till tournedos skäres af oxfilén 1 1/2 cm. tjocka skifvor, hvilka utkaflas lätt, formas runda, kryddas och stekas i smör eller halstras. Biffarna läggas därefter i små eldfasta runda formar, garneras med sparrisknopparna, frästa i en del af smöret. Bernässåsen hälles öfver, och på hvarje biff lägges en skifva tryffel. De serveras som frukoträtt med stekt potatis, beströdd med litet finhackad persilja. Till såsen läggas kryddorna och ättikan i en såskastrull. Ättikan hopkokas, tills en tredjedel återstår, då lyftes kastrullen af elden, och innehållet får svalna något, hvarefter äggulorna vispas i, en i sänder. Kastrullen sättes åter öfver elden, och såsen får sjuda, hvarefter smöret tillsättes litet i sänder under vispning. Såsen vrides genom en duk och blandas med en aning kajenn och litet finhackad persilja. Den värmes i vattenbad, tills den är ljum och serveras genast. Upphettas den för mycket, skär den sig.

Tournedos kan läggas på krutong, garneras med fransk potatis, bernässås och en skifva tryffel. Den kan garneras på många andra sätt, men all garnering måste vara ätbar.

Kräftsoppa (f. 12 pers.). 3 tjog stora eller 4 tjog små kräftor, 6 lit. kokande vatten, 1 hg. groft salt, 3 dillstånd, 150 gr. smör, 3 1/2 lit. fiskbuljong eller klar buljong, 90 gr mjöl, salt, socker, kajenn, 1/2—1 dcl. madera eller sherry, 2—3 äggulor, 1 dcl. tjock grädde, 1 burk grön sparrisknopp (1/4 lit.).

Beredning: Kräftorna sköljas, läggas i vattnet tillsatt med saltet, och få koka 10—15 min., allt efter storleken, och böra helst kallna i spadet. — Köttet tages ur stjärtarna, tarmen tages bort, och stjärtarna skäras itu på längden samt serveras sedan i den färdiga soppan. — Magen tages bort ur skalen, och dessa stötas mycket fint i stenmortel tillsammans med smöret, hvarefter massan lägges i en kastrull och får under omrörning fräsa öfver elden 10 min., då den kalla buljongen tillsättes. Soppan får därefter sakta koka med lock omkr. 1/2 tim. Den passeras och får stå en kvart, så att kräftsmöret hinner flyta upp till ytan. Smöret skummas af och fräses med mjölet 2 min., buljongen spädes på, litet i sänder, och soppan får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna och vinet. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen, och soppan hälles i under vispning. Kräftstjärtarna läggas i tillika med sparrisknoppen, som värmts i vattenbad, och soppan serveras mycket varm.

Pepparrotskött (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. mellanbringa (eller 1 1/2 kg. mellanref), 2 1/2 lit. vatten, 2 msk. salt (30 gr.).

Beredning: Bringan torkas med en duk, urvriden i hett vatten, knäckes väl, rullas ihop och ombindes, för att den skall taga mindre rum och vara lättare att vända. Den sättes på i kokande vatten, som skummas väl, när det kokar upp, saltet tillsättes, och bringan får sakta koka med tätt lock, tills den är mör och benen lätt lossna eller omkr. 2 1/2—3 tim. Den tages genast upp ur spadet, skäres i vackra bitar, garneras med persilja och serveras med kokt potatis och pepparrotssås.

Spadet användes till puré eller enklare soppor.

Tisdagssoppa (f. 6 pers.). 30 gr. pärlgryn, 1 1/2 lit. fläsk- eller köttspad, 2 morötter, 1 palsternacka, 1/2 kålrot, 1 purjolök, 1/2 lit. potatis, 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl (20 gr.), 1/2 lit. mjölk, 2 dcl. tjock grädde, salt, hvitpeppar, 2 msk. hackad persilja.

Beredning: Grynen sköljas, sättas på i det kokande spadet och få koka omkr. 1 1/2 tim. Rotsakerna och purjolöken ansas, skäras i strimlor och läggas i soppan. Potatisen skalas, skäres i tärningar och lägges i, hvarefter soppan får koka, tills rotsakerna äro mjuka. Smör och mjöl fräsas 2 min., mjölken och grädden spädas på, soppan hälles i och får koka under rörning 5 min. Den afsmakas med kryddorna och sist tillsättes persiljan. — Önskas soppan finare, uteslutas grynen och 2—3 äggulor vispas upp i soppskålen.

Köttjärpe (f. 6 pers.). 5 hg. magert bogfläsk, 1 hg. späck, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1/4 tsk. ingefära, 3—4 kokta, rifna potatisar, 1 msk. salt (15 gr.), 1 ägg, 1 äggula, 2—3 dcl. grädde eller mjölk.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 5 dcl. buljong.

Beredning: Köttet torkas med en duk, urvriden i hett vatten, befrias från senor och hinnor och skäres i tärningar. Späcket skrapas och skäres likaledes i tärningar. Köttet och späcket males 6 ggr genom köttkvarn, sista gången tillsammans med potatisen. Färsen arbetas därefter 1 tim. tillsammans med kryddorna, det uppvispade ägget och äggulan samt mjölken, som tillsättes matskedsvis, för att färsen ej skall skära sig. Färsen prófvas genom att steka en liten bulle däraf, så att man ser, om den är tillräckligt kryddad och lagom fast. En långpanna smörjes med smöret, färsen ilägges i form af en aflång bulle, som strykes jämn med en sked, doppad i ljumt vatten. Färsen sättes in i ugnen och brynes, under det den flitigt öses med smöret i pannan. När den är brynt, spädes den med den kokande buljongen och får steka färdig, hvartill åtgår omkr. 1/2 tim. Under tiden öfveröses den omkr. hvar 10:e min. — Köttjärpen upplägges på varmt fat, skäres i skifvor, garneras med persilja och serveras med potatispuré, grönsaker eller stufvad blomkål samt med den silade, skummade och afsmakade köttskyn eller ock med afredd sås.

Kokta sockerärter (f. 6 pers.). 2 lit. stora, vackra sockerärter, 1/2 lit. vatten, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1 tsk. socker (5 gr.), 2 tsk. finhackad persilja, 1 1/2 msk. smör (30 gr.).

Beredning: Ärterna rensas, sköljas väl och få rinna af på duk. De påsättas i kokande vatten, tillsatt med salt och socker och få sakta koka, tills de äro fullkomligt mjuka, då spadet frånsilas och ärterna blandas försiktigt med det kalla smöret och persiljan. Serveras till skinka och stekt kött.

Ärtskidorna kunna hopbindas i knippor, kokas som föregående, men i något mera vatten, uppläggas på servett på varmt fat och serveras med rördt smör som mellanrätt.

Sockerärter kunna äfven stufvas som spritärter.

Halstrad sill (f. 6 pers.). 2 stora, salta fetsillar, 1 msk. matolja.

Beredning: Sillen vattenlägges 12 tim., flås om så önskas, urtages, sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Den bestrykes med matoljan, lägges i dubbelt halster, som kan vändas och halstras på glöd på båda sidor. Upplägges på varmt fat, garneras med persilja och serveras med kokt, oskalad potatis eller med oskalad potatis, stekt i ugn, som frukoträtt.

Stufvad kalfhjärna (f. 6 pers.). 1 kalfhjärna, 1 lit. vatten, 2 tsk. salt till blanchering, 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. tjock grädde, salt, hvitpeppar, ingefära.

Beredning: Kalfhjärnan får ligga i vatten, hvilket ofta bytes, så att allt blodet drages ur. Den blancheras, lägges ned i kallt saltadt vatten, får koka i 45 min. och lägges upp på sikt; när den är kall, rensas alla hinnor bort, och hjärnan hackas med knif på ett skärbräde. Smöret fräses i en kastrull, hjärnan lägges i och fräses väl, hvarefter grädden samt kryddorna tillsättas, och stufningen får ett godt uppkok. Den hälles upp på varm karott och garneras med små krutonger (stekta hvetebrödsskifvor). Serveras till smörgåsbordet.

Herrar Annonsörer

torde beakta, att de genom "IDUN" träffa den stora burgna och köpstarka publiken öfver hela landet och främst de vid alla uppköp allenarådande **husmödrarna.** Att Idun står oberörd af konkurrensen mellan öfriga illustrerade veckotidningar ha vi nu fått ett nytt bevis på i den betydande ökning vår upplaga i år erhållit.

Offerter lämnas och förfrågningar besvaras omgående af

IDUNS ANNONSKONTOR.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 32.
"LÄMPLIG PRESENT."

En omkring 30 års hemlös, bildad flicka, som under sommaren meddelar fullständig undervisning i dekoration och målning, rekommenderar sina fantasi- och gratulationskort, såsom ett i alla afseenden förstklassigt, stort urval af Sveriges alla landskap. Pris 1 kr. pr duss. Sändes till alla platser i landet från Iduns Annonskontor. Om ej till belåtenhet återbetalas pengarna. Många intyg finnas. Förfrågningar besvaras af K. G. Ossian-Nilsson, Cecilia Bååth-Holmberg, 3. Kommendörsgatan 3.

I ett af de första numren af Idun för juli månad 1911 återfinnas orden i ofvanstående annons. De äro, tagna minst 2 i följd, hämtade på 20 olika ställen bland annonserna (obs. ej 20 olika annonser) Angif det nummer af Idun hvarur annonsen är tagen. Uppskrif ofvannämnda annons och afskilj medelst tankstreck de 20 olika grupperna, samt numrera desamma. Uppgif därefter de annonser hvarur hvarje grupp hämtats genom att angifva öfverskrifter (om sådan finnes), eller första raden af annonsen.

Lösning insändes undertecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 27 augusti 1911. Å kuvertet bör angifvas pristäfling n:r 32.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda gransk-

BJÖRKBOMS MALTEXTRAKT

välsmakande och hållbart, analyseradt af herrar prof. A. Almén och grefve Carl Th. Mörner, hvilka beteckna detsamma såsom ett i alla afseenden förstklassigt fabrikat.

Iakttag själf den förskönande inverkan som

Oxygenol-Tandpulver

utöfvar på Edra tänder vid flitigt begagnande. Dess verksamma beståndsdelar stärka tänderna och gör dem hvita på grund af sin blekande förmåga. Uppfriskar tandköttet.

Pannkakor,

Plättar och Kött-Bullar

bli porösa och läckra om vid tillagningen litet af

Lagermans Bakpulver

Tomten

tillsättes. Se bruksanvisningen.

Ferrin

Bästa järnmedel, utmärkt styrkande. Föreskrifves af många läkare.

Apoteket Lejonet, Malmö.

Finnes äfven i form af

Tabletter.

Fås på apoteken.

Rikhaltiga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Beridarebansgatan 27, STOCKHOLM.

Hvarje Husmoder

efterströfvar omväxling i matsedeln.
Använd
Maccaroni!
Ersätter potatis.
Begär alltid
Svensk Maccaroni;
fullgod med utländsk.

Välkommen Nyhet

Kulörta glaslyktor, hållbara och stormsäkra med fotogénbrännare, särdeles lämpliga för veranda- och trädgårdsbelysning. Bästa ersättning för de föråldrade papperslyktorna. Exp. i sorterade färger fraktfritt öfver allt mot postförskott af Kr 6.50 pr duss.

H. Carlsson, Västerås.

ningen påträffas, erhålla följande pris: 1:a pris: en försilfrad brosch eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 28.

De förlofvades boningsorter äro:
V. Rosenberg — Venersborg
Nora Edman — Dannemora,
Olle Hjelmin — Liljeholmen,
Sigr. Bendel — Lindesberg,
S. G. Bärgegren — Grängesberg,
Ida Fermer — Mariefred,
B. A. Rosfelt — Falsterbo,
Eva Alst — Alvesta,
Erik Holtman — Katrineholm,
Berta Gill — Tillberga.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen: Första priset: Herr J. Borglin, Malmö. Andra priset: Fr. Maja Forssblad, Tidaholm.

TIDSFÖRDRIF.

TREKANT.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

1	a	a	a	a	a	a	e	e	e
2	e	e	e	e	e	i	i	i	
3	i	k	k	k	m	m	m		
4	m	m	n	n	n	n			
5	n	n	n	o	o				
6	p	r	r	s					
7	t	t	t						
8	t	t							
9	t								

Bokstäfverna ordnas så, att lika ord infalla i de hvarandra motsvarande våg- och lodräta raderna. Orden äro: 1) är en vetenskap, 2) är en vetenskapsman, 3) är ett djur, 4) sedolära, 5) synonymt med »folkvett», 6) ett bekräftande, 7) ett järnföremål, 8) adverb, 9) bostaf.

Mattis.

SIFFERLOGOGRYF.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

1, 2, 3, 4, 5 var 1, 2, 3 några 4, 5, 6, 7, 8 och vid tanken därpå kände hon en ljuflig 1, 2, 3, 4 i sitt sinne. Hvad skulle hon nu taga sig till? Hon rådfrågade sin vän 3, 4, 5 och denna svarade helt lakoniskt: 2, 3, 4! 1, 2, 3, 4, 5 tyckte detta var ett godt råd, som hon ämnade följa.

Hon vände sig således till sin kusin 4, 5, 6 och frågade om han ville göra henne sällskap, och som han äfven hade 1, 2, 3, 4, 5, 6 passade det bra. De beslöto nu att 2, 3, 4, 5 till hafvet och se på vågornas lek. En man lade där ut sitt 6, 7, 8, 9 under det att hans hustru på stranden gaf sin lille 7, 8, 9, 10 litet 5, 6, 7 som han kanske väl behöfde. Allt detta var ganska upplifvande och 1, 2, 3, 4, 5 önskade att de öfriga 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 skulle bli lika mycket till nöjes.

Barbara.

BOKSTAFSGÅTA.

Breslau har stor ullmarknad.
Köln har en domkyrka.
Kiel är en örlogshamn.
Essens järnvaror.
Münchens malt.
Till Krefeld och Halle går det vådligt många automobiler.
Handelsstad är ock Solingen.

Tag nu den första bokstafven ur 15 af de här ofvan nämnda orden, den andra ur 6 ord, den tredje ur 5 ord samt den fjärde ur 2 ord. Ni får af dessa bokstäfver ett kändt ordspråk, som består af fem ord.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 31.

CHARADEN: Enastående.
REBUSEN: Operation i stortån.
DUBBLA ORDSPRÅKSARITMOGRYFEN: Fyra ögon se mer än två. — Tomma kar slamra mest: 1) förmast, 2) sykomor, 3) pyroman, 4) valkamp, 5) örnnäsa, 6) ägorikt, 7) trofast, 8) snidare, 9) smörgås, 10) Sevilla, 11) hammare, 12) vedfamn, 13) rubiner, 14) vänskap, 15) länsman, 16) storken, 17) växthus, 18) täspets.

OLYCKSBARNET.

Af Gustaf Svensson.

(Forts.)

»I-i-i-inte har jag sett nå'n annons, inte!» afbröt den unge mannen, vaggande med ryggtaflan mot dörrposten. »Jag är främling här på orten och blef påvisad denna plats af en bekant gesäll här i staden. Men något troende talte han aldrig om . . .»

Han sträckte på sig och gjorde sig redo för utgående, under tiden som gubbens inre kämpade en hård kamp mellan det andliga och det världsliga, mellan gesällens vacklande tro och hans utmärkta fack-betyg. Slutligen afgick det världsliga med seger i gubbens logiska slutledning att försöka rädda hans själ och för detta, som det tycktes ingalunda lätta arbete, få till lön göra sig nytta af hans yrkesduglighet.

Nu lade gumman händerna på magen och yttrade i vänlig men afgörande ton: »Du far! Du ska' fäll göra slag i saken, så den stackars ungersvennen vet hur landet ligger, kan tänka.»

Efter en lång stunds debatt om pengar, arbetstid och andra skröpligt jordiska ting, tycktes de två, med den tredjes (gummans) tillhjälp ändtligen blifva fullt sams och togo hvarandra i hand, hoppandes att kunna trifvas tillsammans. Gumman nickade instämmande och gjorde eld under kaffepannan, ty en liten tår kunde fäll smaka på allt detta prat, fast (med ett ögonkast åt gesällen) »några starkvaror tåldes inte i huset... Det ville hon bara säja si så där appropå!...»

Då kastade gesällen sitt hufvud bakut så det lindrigt lockiga, icke så litet eldfängda håret, kom i oreda och gaf till ett gapskratt så det rungade i stugan: »Nog attan ä' lilla mor ett lefvande bevis på att det finns 'starkvaror' i huset... Finns det inte dryckjom så finns det vilja och det ena får hjälpa det andra! hahaha-a-a... Det var lifvadt!»

Snart sutto de samlade kring kaffebordet.

»Är'e någon däruppe? Jag tyckte det mumlade och rörde sig däruppe och jag har aldrig lidit af den sjukan som doktorerna kalla för 'hallucinationer' Är'e bara någon som har hängt sej och går igen däruppe? I så fall får han vara i fred för mig, men tusan ska' ta'n om han oordnar mitt arbetsbord; då kastar jag stål på'n, för slarf kväljer mej... Säg! Är'e någon däruppe?»

Han pekade med kryddskorpan mot taket, dök därefter ned med den i kaffekoppen och slök ena hälften allt under det hans anletsdrag spändes af intresse för det svar som väntades. Det var nämligen inte en i sig själf så obetydlig händelse, som blott och bart litet buller en trappa upp i en stuga, hvilket gjorde honom förvånad och nyfiken; han fäste sig mera vid de gamles förvirrade miner och besynnerliga blickar.

Gubben fick en bit socker i galen strupe och hostade hårdt, men glömde därför inte bort att uppvisa bägge händernas innersidor. »Jag vill bara säja att det är våran dotter som bor på verkstan och hon är nog lefvandes, för all del, men — hon är'et inte ändå, när det kommer till kritan...»

Gesällen, som just nu gapade för att instoppa andra skorphälften, blef i hast paralyserad af öfverraskning och satt, orörlig som en bronsfigur, med den kaffedrypande skorpan framför sin öppnade mun.

»Va' i himmelens namn! Är'e mäster eller är'e verkligen jag som fått lilla husflugan... Lefver hon fast hon ä' död! Nog har jag varit på sjön i ganska många år och äfven kommit i tillfälle att få se 'liken springa på rånockarna' som det heter på sjömannaspråket, men — ta mej kardeler, rocktaljor, toppläntor och brassar — om jag någonsin hört talas om lefvande döttrar som dött lefvande!»

Nu ansåg gumman tiden vara mogen för en noggrann förklaring. I brist på staket hängde hon sig öfver en stolskarm och började därefter den gamla monotona skildringen, automatiskt noggrann som framkommen ur grammofontratt. Hon blef nästan vältaligare än vanligt denna gång, och det vill just icke säga så litet; hon tyckte sig nämligen ha fått en ovanligt intresserad åhörare.

Gubben däremot gjorde sitt bästa med hostning och harkling och andra störande ljud och gick slutligen, i brist på spannremmen bort till spottlådan.

Gumman upptäckte en tår i gesällens ögonvrå och detta ökade om möjligt hennes själfmedlidande, så hon började snyfta och torka sina ögon med förklädessnibben. Hon anade inte, att den tåren skimrade för den stackars unga, ensliga kvinnan däruppe, och att den gesällens något lättsinniga, men mycket varma hjärta, ökade sina slag vid tanken på den unga kvinnliga varelsens dystra, tragiska lifsöde.

När Detlof sedermera krupit till kojs i sin lilla vindskammare, midtemot verkstaden, låg han länge vaken och lyssnade på de ljud som läto höra sig därborta innanför andra dörren. Det suckades och mumlades och tvänne fötter skrapade emot golfvet. Besynnerligt allt detta, tänkte Detlof, drog täcket omkring sig och somnade snart som ett godt barn.

IV.

Två år ha förflutit sedan den torsdagsafton »Sällgrens gesäll» gjorde sitt gladt bullrande inträde i stugan. På verkstaden finnas nu tvänne arbetsdiskar. Vid den ena sitter mäster, något mera krokryggig än förr kanske, och vid den andra sitter »bullerbasius» (som gubben kallar honom när han inte hör det) med uppkaflade kraftiga armar och smäller friska tag med hammaren på opp- och nedvända skodon, demonstrerande i handling att »dom prima referangserna» inte voro förfalskade.

Nog hinner gubben att sköta växelkassan, för all del, men han är likväl belåten, ehuru han måste finna sig uti att gesällen då och då gör bruk af sin naturligt vackra tenorröst, genom att sjunga en liten glad visa i takt med hammarslagen. Han kan äfven sjunga långdragna, smäktande sånger, varma som hårfärgen; sånger om sol och böljeglitter och fåglakvitter och grönska och midt ibland allt detta en liten älskling... Men bäst går det likväl under arbetet med de mera muntra låtarna:

»Ritsch, ratsch, fili bom bom bom» och

»Ettan kommer och tvåan går...» m. fl.

Gubben murrar nog lite smått inom sig, men kan likväl inte förneka den praktiska fördelen af dylika syndiga trallar.

Men hvar är olycksbarnet, som ständigt satt på den trasiga stolen vid dörren och vaggade fram och tillbaka och krökte och vred sina fingrar?

Redan på morgonen, dagen efter sitt inträde hos Sällgrens, förde Detlof henne resolut ned för trappan och lade in henne, till bägges förskräckelse, i »fina rummet» allt under det han yttrade åt de gamle att verkstan var till för skomissar och läster, men inte för »vackra flickor». »Är'e skick och fasoner,» ropade han med myndig röst, »att låta flickebarnet sitta och tyna däruppe i unken läderlukt och fotsvetts-ångor och hin och hans gamla mormor! Inte är jag någon doktor, så vida det inte gäller att bota uppsluppna skodon, men så mycket har jag varit ute i lifvet och lärt mig både det ena och det andra, så nog håkanson tycker jag mig märka hvar skon kläm-mer. Tös-stackaren är hvad man plägar säga vanvårdad, ty hon behandlas inte som människa, märk det; ja, hon behandlas inte ens som ett oskäligt djur, kom ihåg det, ty kattf-n ni har därnere, den klappas och pysslas om så han orkar inte visa ens att han ä' katt... Men hur gör ni med doter-er? Isch, så'na endera! Kom inte och skyll på 'ältan', ty saken är den att hon blifvit kufvad för hårdt som barn så hennes hjärnsubstans — om ni vet va' det ä' för något — är'e något galet med! Men jag hoppas: inte värre än det ska 'kunna botas! Tösen lider af brist på vilja, efter hvad jag kan fatta, och hennes föräldrar förstå sej inte på psykologi mer än min utnötta vänstertoffel! Och om det än skall kosta min kondition så ta'r jag inte tillbaka ett 'p' på hvad jag har sagt! Jag skall emellertid göra allt hvad jag kan för'na; ja, det skall bli riktigt roligt... Sanningen att säga så har jag medkänsla för tösen, eller hvad en ska' kalla det... Det hör mäster och det hör mäster-mor! Att tiga i så'na häringa saker är'e samma som att ljuga och den som vågar kalla skomakaregesäll Detlof Kussow en 'lögnhals' han kommer för fort till kyrkogården! Och därmed punktom!»

(Forts.)

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

A & O ombedes att genast insända namn och adress till redaktionen.

M—ck. Kan ej användas.

Salgar. Hvarken med eller utan honorar gå de in.

V. C. H. Vi skulle egentligen ha 25 öre raden för att vi i denna Saharatemperatur nödgats läsa edert pekoral.

Kliff börjar sitt opus med följande spökaktiga anslag:

Det var natt i skogen. Ufven tjöt hemskt i höga mörka granar. Regndroppar föllo tungt på jorden, enformigt, sakta, söfvande...

Vidare citat är öfverflödigt.

Vanja. Den ena ohyggligheten på den andra... vi betacka oss.

Dag Höje. Lämpar sig ej.

Elinor. Ha ej plats.

Margareta Eriksdotter. Alldeles omöjliga äro de ju ej, men knappast mogna för trycksvärtan.

Gz. Vi ha alltför många liknande bland våra förråd.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»20 år», Arvika, 2:75 pr gång. Likvid i postanvisning.

BÄTTRE SIDEN ÄN SCHWEIZER-SIDEN FINNES ICKE!

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört: **Duchesse, Voile, Satin souple, Taffetas, Crêpe de chine, Eolienne, Côtelé, Mousseline,** 120 cm. bredt, från 95 öre metern, **sammet** och **plysch** till klädningar och blusar, äfvensom **broderade klädningar** och **blusar** i batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger **direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hofl.

En brosch

med hvita stenar infatt, i silfver, i form af en oval ring förlorades lördagen den 29 juli under vägen Sturebadet—Humlegårdsg. Östermalms saluhall o. torg, därifr. blå spårv. till Karlavägen. Om någon tillvaratagit den eller kan ge upplysning om densamma bedes om godhetsf. meddel. till Iduns expedition. A. T. 6147.

Starkt aptitgifvande, gifver Vasens (f. d. Nordstjernans) »Ferrol» de bästa resultat vid blodbrist och allmän svaghet. »Ferrol» är ett Järncaseinpeptonat som med lätthet upptages i blodet. På alla apotek till 2 kr. fl.

Det treåriga gymnasiet vid Lunds fullständiga läroverk för flickor

börjar sitt fjärde läsår d. 31 aug. kl. 12 m.

Alla tredje ringens elever ha aflagt studentexamen med goda betyg den 8 juni i år. Dimissionsrätt kommer att begäras fr. o. m. år 1912. Inträdesfordringar: afgångsbetyg från flickskolans sjunde klass eller intyg om ungefär motsvarande kunskaper t. ex. fullst. realskoleexamen. Närmare upplysningar meddelas af undertecknad, gymnasiets studierektor.

Lund den 8 juni 1911.

BIRGER SJÖVALL,
Fil. lic., Läroverksadjunkt. Rt. 651.

Större Syatelier att hyra

i Kungsbropalatset, 15 & 17 Vasagatan. Varuhissar och personhissar. Alla bekvämligheter. Vidare meddela Riks 24 77, Allm. 58 08.

Begär **COLMAN'S BLÅELSE**

I tärningar och påsar.

Hofleverantörer.

Gör linnet hvitt som snö.

J. & J. COLMAN, Ltd., LONDON, ENGLAND.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 31 juli 1911.

Tillgångar:		*Skulder:*	
Kassabehållning	1,562,365: 17	Aktiekapital	15,000,000: —
Obligationer	6,776,955: —	Reservfond	4,400,000: —
Fastigheter & inventarier	4,657,418: 94	Dispositionsfond	200,000: —
Reverser med hypotek af diverse	46,387,031: 65	Pensionsfond	116,105: 28
Växlar	28,572,740: 57	Depositions- & Kapitalräk.	51,347,103: 51
Kreditiv- o. Kontokuranträkningar	16,246,910: 60	Sparkasseräkning	21,101,186: 90
Hos inhemska banker	193,218: 82	Upp- & Afskrifnings- och Kontokuranträkningar	8,688,081: 24
» utländska banker	656,559: 60	Postremissväxelräkning	861,152: 80
A andra räkningar	3,761,377: 40	Till inhemska banker	1,568,575: 12
		» utländska banker	1,706,054: 64
		A andra räkningar	3,826,318: 26
Kronor	108,814,577: 75	Kronor	108,814,577: 75

Praktiska nyheter för hemmen!

Elektriska Strykjärn

Pris kr. 12: — med sladd. Draga i Stockholm ström för 10 öre i timmen. Alltid färdiga till användning. Ingen hetta i rummet.

Elektriska Fläktar

Pris kr. 26: 50 för fläkt med 240 mm. vingdiameter incl. sladd. Strömkostnad i Stockholm 1 öre i timmen. — Lämna om sommaren svalka och om vintern en effektiv vädring på så kort tid att våningen ej hinner utkylas.

Demonstreras och försäljas å vår utställning

42 Drottninggatan, Stockholm.

(F. d. Elektricitetsverkets i Hotell Regina).

Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget.

Centralförbundets för Socialt Arbete Utbildningskurs

för praktiskt socialt arbete, exempelvis **bostadsinspektion, fosterbarnsinspektion** och annat **barnavårdsarbete, vice värdskap i arbetarebostadshus** m. m. börjar nytt arbetsår 1 okt.—1 juli.

Praktisk och teoretisk socialhygienisk utbildning.

Ettårig kurs. Pris 250 kr. Prospekt rekvireras hos Centralförbundets för socialt arbete byrå, Lästmakareg. 6, Stockholm.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

EN ung, bättre flicka, som är villig att tillsammans med husmor sköta hushållet för två personer, erhåller plats från 1 sept. Svar med foto. till »Tjänsteman», Vesterås p. r.

HUSHÅLLERSKA, skicklig i finare och enklare matlagning, försedd med bästa rek., som är villig förrätta alla i ett hem förekommande göromål, får plats nästa 1 okt. hos ensam herre, köpman, i större landsortsstad. Svar med betygsafskr. och foto. till »God plats», Iduns exp.

UNDERVISNINGSVAN, frisk, intresserad, musikalisk lärarinna med kompetens för t. o. m. 3:dje klass sökes för 9-årig flicka. Svar med lönepret., betyg, ålder, foto. till Fru Signe Mark, Lagmansholms egendom, Lagmansholm.

PÅ grund af n. v. innehafvarinnans stundande giftermål finns plats å egendom nära Vänersborg för en sjukgymnast. Lön 50 kr. pr månad, fri resa hit. Betygsafskrift jämte foto. till Fru Olga Breithaupt-Meyer, adress Rånnum.

BILDAD, ordentlig flicka erhåller plats å landtegendom att undervisa två barn i vanliga skolämnen och musik. Den sökande bör vara villig att deltaga i förekommande lättare göromål inom hemmet. Betygsafskr., foto. och löneanspråk till »Undervisningsvan och barnkär», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

FLICKA, skicklig i finare och enklare matlagning, bakning och strykning och som vill åtaga sig dessa göromål erhåller plats å landtegendom. Betygsafskr. och löneanspråk till »Hushåll», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

BÄTTRE bildad dam (helst något musikalisk) som är villig att på egen hand sköta förekommande göromål, kan genast få plats i hem där husmoder saknas. På vänligt sätt fästes särskildt afseende. Svar till »Litet hushåll», Lund p. r.

ENKEL väluppfostrad flicka med godt sätt mot barn, får plats i troende familj med mindre barn. Bör kunna deltaga i sömnad och hushållsgöromål. Jungfru finnes. Svar helst med foto. till »Bildad flicka», Iduns exp., Sthlm.

Den 1:sta okt. finnes plats ledig för en anspråkslös och frisk bättre flicka, kunnig i enkel matl. och som vill åtaga sig att ensam sköta litet hem på landet, 35 min. från Göteborg. Två pers. hushåll (ej landthem). Svar med rek. foto., ålder och löneanspr. till »Hjälp och sällskap, Familjemedl.», Lerum p. r.

BOKFÖRINGSVAN FLICKA, helst kunnig i tyska, maskinskrifning och stenografi samt villig att något deltaga i hushåll erhåller plats genast eller 1 sept. Betygsafskr., ref. och foto. under adr. »Exportaffär i landsorten», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Å egendom i Västergötland, disponentfamilj, får musikalisk, undervisningsvan lärarinna plats. Elever två flickor, läsa 4:de och 1:sta klassens kurser. Vid. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm.

I juristfamilj i Stockholm får bildad barnfröken, kunnig i sömnad, plats för tre barn, ålder 10—8—6 år, bör kunna läsa läxor med dem. Platsen att tillträdas i slutet af augusti. Goda rek. fordras. Vidare Nya Inackord.-Byrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm.

I stilla hem vid större stationssamhälle i Norrbotten finnes plats för en enkel, bildad flicka, ej under 30 år, som verklig hjälp och sällskap för husmoder. Den sökande bör vara något kunnig i sömnad samt förete goda rek. Jungfru finnes. Svar till »Verklig hjälp den 24 okt.», med löneanspråk torde före den 20 aug. insändas till Iduns exp., Sthlm.

EN ordentlig, frisk och hurtig barnfröken erhåller plats i Gefle den 1 november att sköta 3 barn, den minsta 1½ år nu; städa deras rum samt efterse deras kläder. Lön 20 kr. pr månad. Goda rek. fordras. Svar till »1:sta November», Iduns exp. f. v. b.

EN frisk, bildad, barnkär och stadgad flicka önskas att under husmoders (tidtals) bortovaro förestå hemmet. Någon vana vid sömnad samt läxläsning önskvärd. Tvenne jungfrur finnes. Svar med pret. m. m. till kapten G. Diurlin, Partilled.

UNDERVISNINGSVAN musikalisk lärarinna sökes till 1 sept. å egendom i Småland att undervisa tvänne flickor i och för inträde i 3:dje och 5:te klass i flickskola. Svar med betygsafskrifter och lönevillkor till »Landthem», Verkebäck p. r.

LÄRARINNA önskas till 1:sta sept. att läsa med 2 flickor 1 och 2 kl. kurser. Den sökande får äfven hjälpa till med barnens skötsel och göromål i hemmet. Svar med betyg, foto. och lönepret. till »Herrgård», Tibro p. r.

LÄRARINNA för 9-årig flicka önskas mot fritt vivre. Svar med bet., ref. och foto. före den 17 aug. till komminister R. Janzon, Stjärnorp (Österg.).

GUVERNANT, fullt kunnig att läsa med 2 gossar (ålder 10 och 12 år) 2:dra klassens kurs samt undervisning i musik önskas till 1:sta sept. Svar till »J. L.», Kuddby.

LÄRARINNEPLATS ledig 1 sept. i stilla landtbrukarefamilj för att läsa och spela med två barn, ålder, 11 o. 13 år, tredje klassens kurser. Lön 300 foto. sändes under adr. »Landthem» p. kr. samt fri resa. Betyg, åtföljda af r. Slöinge, Halland.

BILDAD flicka kunnig i matlagning önskas som kokerska å mindre sjukhem i Stockholms närhet. Svar till »Hem», Iduns exp.

PLATS finnes för en snäll och bildad flicka nu genast, kunnig i enklare matlagning för aug. och sept. Svar till kapten v. Schulzenheim, Visby.

EN snäll och glad helst troende flicka kunnig i enkel matlagning och bakning får god plats i likasinnad familj. Betyg, ref., lönepret. torde insändas till »Direktörsfamilj 808», Iduns exp.

FÖR en 30 à 35-årig flicka, som ensam kan sköta ett enkelt tjänstemannahem på landet, finnes plats nästa 1 sept. Svar jämte uppgift å lönepret. torde fortast sändas under adr. »Dixi», Bredsätra.

BÄTTRE flicka med vänligt sätt, som kan linne- och lite enkel sömnad, får plats sam barnfröken på större landtgård i Halland 24 okt. Lön 200 kr. Närmare om upplysning med foto. sändes till »B. A.», Iduns exp.

Platsen

som epidemisjuksköterska inom Dalby distrikt af Värmlands län kungöres härmed ledig; tillträdes under sept. Kompetensvillkor: att sökanden fyllt 22 år, har god frejd, är frisk och äger tillräckliga kroppskrafter samt tjänstgjort minst 6 mån. å större sjukhus och minst en mån. å epidemisjukhus. Lönevillkor: 600 kr. årligen jämte dagaflöning af 25 öre vid epidemivård, 50 öre vid annan sjukvård och 1 kr. vid desinfektioner. Ansökningar jämte kompetens- och prästbetyg insändes före 25 aug. till Sjukvårdsnämndens ordf. Ludvig Wahlquist, provinsialläkare, adr. Likenäs.

Slöjdlärarinnor.

Platsen som föreståndarinna för Slöjdafdelningen vid Kvinn. Slöjd- och Hushållsskolan i Tollarp (Skåne) är ledig att sökas senast den 1:ste sept. 1911. Sökande bör vara praktisk och speciellt väflärarinna samt för öfrigt besitta egenskaper för utöfvande af ledningen vid skolan. Lön 670 kr. jämte bostad. Kursen 8 mån. Platsen tillträdes 1:sta nästk. november. Tollarp i juli 1911.
STYRELSEN.

Lärarinna i Paris.

Svensk utexaminerad lärarinna, som under vintern ämnar vistas i Paris, kan erhålla biinkomst genom att läsa 2 tim. om dagen med två barn, en gosse och en flicka, 3:dje förb. kurs. Svar med betyg, foto., lönepret. och ref. sändes till »G. B—n», Iduns exp., Stockholm.

Husmoder.

Ung bildad flicka kunnig att sköta ett mindre hushåll hos ungkarl i ett enkelt landtbrukarehem får plats den 24 okt. detta år. Musikalisk flicka har företräde. Svar med löneanspråk o. foto. under adr. »Husmoder», Norrqvarn, Lyrestad.

Lärarinna

önskas af familj på landet till den 1 okt. för två 10-års flickor läsande 1:sta klass kurs. Undervisning i musik önskvärd äfvensom villighet till hjälp i huset. Svar med löneanspråk, ref. och foto. till Fru Anna Appelqvist, Öfverby pr Svanhals.

EN proper och ordentlig

Jungfru

kunnig i matlagning erhåller plats den 24 okt. å Augustenborg pr Malmö.
Fru Ida Normann.

På herrgård

i närheten af Linköping önskas en ung flicka, icke under 24 år, och af god familj, för att undervisa frun, hvilken är utländska, i svenska och gå frun till handa. Bör vara skicklig i engelska, kunnig i lagning etc. Familjemedlem. Svar på engelska med lönepret. och foto. till Ringstorp station N:r 4.

En ordentlig och allvarlig flicka

får plats som barnfröken i officersfam. i Linköping. 4 barn i ålder under 5 år. Svar med uppgift om ålder och rekom. under adr. Postbox 2. Järfva.

Plats finnes uti svensk familj

bosatt i England för två dugliga och friska flickor. Den ena är kokerskeplatsen och den andra plats som kammarjungfru-städerska. De sökande böra hafva goda betyg och vara fria tillträda platsen den 15:de sept. Svar med foto. och alla detaljer sändes till »Kokerska, England» och »Kammarjungfru-Städerska, England», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

Till hushållsskola önskas:

1 examinerad, undervisningsvan LÄRARINNA I HUSLIG EKONOMI, och 1 HANDARBETSLÄRARINNA som genomgått Handarbetets Vänners väf- och handarbetskurs. Svar märkt »1911», Iduns exp., Stockholm.

Anspråkslös flicka

ordentlig och kunnig i matlagning erhåller god plats inst. okt. å bruksegendom i Småland; lön i början 15 kr. pr mån. Svar med betyg och foto. till »S. H.», Järnforsen.

Hos sjuklig dam

finnes plats den 1 sept. för en enkel, allvarlig sjuksköterska, något kunnig i sömnad. Lön 25 kr. i mån. Svar med uppgift å ålder och ref. till »Anspråkslös», Södertelje p. r.

Fackbildad Hönssköterska

önskas. Säbylunds hönseri, Kumla.

Sjuksköterskekurs.

Vid Länslasarettet i Vänersborg finnes plats ledig för några sjuksköterskeelever. Fordringar bland annat minst 21 års ålder och elementarskolebildning. Kursen omfattar såväl teoretisk som praktisk utbildning. Närmare upplysningar lämnas af öfversköterskan därstädes.

Duglig husföreståndarinna

i ålder 30—35 år som är fullt kompetent att med klokhet och sparsamhet förestå ett större hem, på vintern i stad och på landet sommartid får plats den 1 nov. i bättre familj i Malmö. Den sökande bör vara fullt kunnig i matlagning samt inläggningar och sömnad. Svar med foto. samt uppgift om ålder, löneanspråk och förut innehafda platser sändas till »A. 12», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

PLATSSÖKANDE

UNDERVISNINGSVAN skicklig guvernant söker plats till hösten. »X.», Malm, Bettna.

21-ÅRIG FÖRLOFVAD FLICKA önskar under nov.—april komma till större herregård för att mot fritt vivre hjälpa till med inomhus förefallande göromål. Musikalisk, hemmastadd i matlagning samt finare och gröfre handarbeten. Svar utbedes snarast af »Förlofvad 15/7», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

PLATS önskas af musikalisk, undervisningsvan lärarinna i godt hem på landet. Goda betyg. Svar »Energi», Sv. Telegrambyrån, Stockholm.

UNG flicka af god familj, van vid och med intresse för barn, önskar plats som barnfröken i vänlig och snäll familj. Svar till »Familjemedlem sept. 1911», Iduns exp., Sthlm.

UNG flicka, som med goda betyg genomgått 8-klassigt läroverk, önskar till inst. höstermin plats som guvernant. Svar till »Svea», Odengatan 8, Västerås.

UNG flicka, som genomgått hushållsskola och nu har anställning, är kunnig i enklare matlagning och sömnad, önskar plats i höst i reel, stilla, helst religiös familj. Svar till »Familjemedlem 24 år», Iduns expedition.

ENKEL, 27-årig landtbrukaredotter önskar i höst komma i bättre familj för att deltaga i förekommande göromål. Är kunnig i sömnad. Någon lön önskas. Svar till »Familjemedlem», Dala.

EN ung flicka önskar plats i familj till d. 1 eller 15 okt. för att deltaga i hushåll. Är kunnig i handarbeten o. sömnad. Lön önskvärd. Goda rek. finnes. Svar till »Familjemedlem E. A.», Iduns exp., Sthlm.

PLATS som hushållsfröken ell. dylikt önskas af bättre flicka, helst till Örebro. Godt betyg och muntliga rekommendationer. Svar märkt »Hösten 1911», Bångbro.

UNG dam med vana och fallenhet att underv. yngre barn, önskar anställn. under höstterminen eller hela läsåret. Har en längre tid vistats i England. Svar till »I. K. B.», Iduns exp., Sthlm.

29-ÅRIG, bildad dam önskar plats som husjungfru eller praktisk hjälp i bildad familj på landet. Eget rum. Bestämd ej. för ansträng. sysslor. Hum. bemöt. Svar till »Lärarinna», Karlskoga p. r.

29-ÅRIG FLICKA, fullt kunnig i matlagning och sjukvård önskar till hösten plats såsom hushållsfröken i familj eller att förestå ungkarlshem, där jungfru finnes. Svar till »Familjemedlem H. A.», Iduns exp. f. v. b.

BARNSKÖTERSKA, medelålders med mångårig vana att sköta späda barn önskar plats för helst ett barn i bättre familj till den 1 eller 15 okt. Svar till »Barnsköterska», Ulricehamn p. r.

UNG, musikalisk, undervisningsvan lärarinna med afgångsb. fr. Statens Normalskola, söker till vintern guvernantplats. Genomgått Husmoderskola, och är enkel och barnkär. »Intresserad», Enköping p. r.

JÄMTLÄNDSKA, 22 år, kunnig i sjukvård, önskar plats där sådant förekommer. Är äfven villig hjälpa husmodern med hvarjehanda. Svar till »Jämtländska», Tidningskont., Södermalmstorg 7, Sthlm.

LANDTBRUKAREDOTTER, 25 år, van vid husliga sysslor, önskar plats 15 aug. eller 1 sept. å stor landtegend. eller prästgård som hjälp i hushållet. Liten lön önskvärd. Svar tacksamt till »Milla», Högsby p. r.

EN ung gladlynt och huslig flicka som genomgått elementarläroverk och är kunnig i handarbete önskar plats i god familj som sällskap och hjälp. Svar till »18 år», Torskors (Blekinge).

ELEMENTARBILDAD, barnkär flicka till den 1 sept. plats som barnfröken i god familj. Svar till »Familjemedlem», Åsheda.

FÖRLOFVAD flicka önskar komma till ett godt och fint hem för att lära allt som hörer till ett hems skötande. Svar med upplysningar och ref. till »Hösten 1911», Hyssna p r.

LEHRERIN. Ig. erf. ev. gepr. Sprachlehrerin sucht Stellung als Hauslehrerin. Else Friedrich, Carl Heinestr. 25 a, Leipzig-Plagwitz, Deutschland.

STUDENTSKA önskar för kommande läsår plats som privatskolelärarinna eller guvernant. Svar med uppgift om löneförmån till »Studentska», Örebro p. r.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna (talar tyska) önskar plats i aktad familj i mellersta Sverige. Svar till »September», Norrköping p. r.

ANSPRÅKSLÖS 24-årig flicka, van vid alla husliga sysslor, önskar 1 okt. plats att gå frun tillhanda, helst hos vegetarianer. Önskas anses som medlem af familjen. Lön önskvärd. Svar till »K. T.», Solhem, Tyringe.

24-ÅRIG FLICKA, kunnig i matlagning och van vid alla i ett hem förekommande göromål önskar plats i fin och god familj. Fina betyg och ref. finnas. Svar önskas inom 8 dagar till »L. L.», Iduns exp.

UNG flicka af god familj önskar till hösten plats såsom sällskap och hjälp åt någon klen herre eller dam eller såsom sällskap på resa eller i mindre hem. Gladt och omtyckt väsen. Vore tacksam för svar till »Värmländska 24 år», Kristinehamn.

EN 18-årig bättre flicka, som genomgått 8 kl. högre läroverk för flickor samt ett år vistats i tysk pension, önskar plats i höst i finare familj såsom guvernant eller sällskap. Svar ej anonyma, till »A. M.», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

EN 30-årig bättre flicka önskar till sept. helst i Stockholm eller omnejd plats i hushåll hos dam eller herre. Hon är fullt kunnig i ett hems skötsel samt sömnad, är ej rädd för arbete. Vidare underrättelse genom korrespondens med Fru Elma Hellman f. Brundin, Viksta.

PLATS att som värdinna förestå större ungkarlshushåll önskas af därtill kompetent person. Svar till »Anna», Iduns exp. f. v. b.

EN bättre musikalisk flicka önskar nu genast plats i finare konditori. Något kunnig. Svar emotses tacksamt till »Greta 20 år», Askersund.

ELEMENTARBILDAD flicka önskar plats som guvernant i god fam. Goda ref. Svar till »19 år», Närtuna prostgård, Närtuna.

Hushållsfröken

kunnig i matlagning och hems skötande önskar anställning som husföreståndarinna eller dyl.; fina betyg. Svar till »26 skicklig», Allmänna Tidningskontoret, Stockholm.

Ung lärarinna,

som efter genomgången husmoderskurs med goda betyg utex. fr. fackskolan i Uppsala, söker plats till hösten antingen såsom ensam eller bitr lärarinna i huslig ekonomi. Svar till »Hösten 1911» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Barnsköterska

utbildad, önskar plats i familj. Svar till »Plikttrogen», Iduns exp. f. v. b.

Student,

reservoff., van vid undervisn. och pojkar, vill mot fri bostad bli informator och målsman för skolgosse i Lund, ej gärna öfver 13 år. Svar till »R. O.» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

I större hushåll

å landtegendom eller prästgård, där tillfälle gifves att lära allt hvad till ett väl ordnadt landthushåll hör önskas plats af bildad hurtig 26-årig flicka. Innehaft plats förut. Svar tacksamt till »Familjemedlem», und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Undervisningsvan Studentska

önskar till hösten plats i familj, meddelar äfven pianolektioner. Goda rek. Svar till »P.», Gotlands Allehanda, Visby.

ANGENÄM inackordering erhålles på Långbanshyttans pensionat i Värmland. Godt bord, ljusa rum, förtjusande natur, sjö, hög luft, björk- och barrskogar, bil- och cykelvägar. Piano. Riks i pensionatet, Filipstad 184, adr. Pensionatet, Långbanshyttan.

UNDER SKICKLIG föreståndarinnas ledning mottagas hushållselever såväl i enklare som finare matlagn. som ock i ett hems skötande. För klena damer som önska rekreation och sysselsättning särdeles lämpligt. Pensionatet Långbanshyttan (Värmland).

LONDON Alwyne College, Canonbury. Flickor och unga damer mottagas. God inack. Komf. hem. Utm. ref. Goda språklekt. Trädg. Tennis. 60 kr. pr månad.

FÖR dem som ämna genomgå Schartaus Handelsinstitut finnes god inackordering i bild. hem. Förstkl. hus. Badrum. Fru Carl Dillner, Horngatan 4 III, Stockholm.

I godt hem på landet mottages under höstterminen 1 à 2 unga flickor för att undervisas i ett hems skötande, träskärning, knyppling, sv. ämnen, språk m. m. Moderat pris. Svar till »Ex. lärarinna», Tygelsjö p. r.

INACKORDERING för längre eller kortare tid kan erhållas på Mansjö Pensionat såväl under sommaren som under hela året. Rekommenderas särskildt för dem, som önska hvila och lugn. Mimmi Svensson, Öxnered.

GOD inackordering i bildat hem. där ungdom finnes, önskas från medio af sept. för ung dam, som i Stockholm skall idka sångstudier. Tillgång till piano. Centralt och trefligt läge. Svar till »18-åring, god familj», Iduns exp. f. v. b.

FÖR en à två unga damer, som önska genomgå praktisk hushållningskurs, finnes tillfälle härtill å herregård i Småland. Underrättelser meddelas af friherrinnan E. Hermelin, Göberga, Gripenberg.

2 unga flickor önska inackordering den 1:sta sept. i närheten af Birger Jarlsgatan, Stockholm. Svar till »E. A.», Halmstad p. r.

INACKORDERING i bildadt, trefligt hem önskas till hösten af studerande ung dam, helst i närheten af Vasagatan. Svar, innehållande prisuppgift m. m., torde snarast möjligt insändas till »1:sta sept.», Postfack n:r 1, Uddevalla.

INACKORDERING för 11-årig väluppfostrad gosse önskas under höstterminen i god familj på landet, helst inom Södermanland eller angränsande län. Noggrann omvårdnad, verklig tillsyn samt undervisning i grunderna för läsning, skrifning och räkning fordras. Önskligt om barn, helst jämnårig, finnes. Uppgift om inackorderingspris pr månad samt ref. sändas under adr. »God vård», Iduns exp. f. v. b.

TÖCHTERPENSIONAT v. Frau R. Cramer, Hannover, Ifflandstr. 26 bietet jungen Damen angenehmes, Heim. 1:a schw. u. deuts. Ref.

Smålands högland.

Angenäm inackordering erbjudes å vackert belägen egendom c:a 280 m. ö. h., 1½ km. från stb.-station. Lungsiktiga mottagas ej. Solberga Pensionat, adr. Solberga, Östra stamb.

I prästgård på landet

kan en snäll 11- eller 14-årig flicka få inack. och undervisning tillsammans med jämnåriga kamrater för seminariebildad lärarinna. Svar till Kyrkoherde P. O. Södergren, adr. Västanfors.

Två unga flickor,

som dela rum, erhålla inackordering i trefligt hem å det vackra Omberg. Tillfälle finnes äfven att deltaga i hushållsgöromål. Svar till »Jägmästarefamilj», Alvastra.

Som läskamrat

till egen 11-årig son, kan en frisk och hurtig gosse få god undervisning i 2:dra klassens kurs i godt hem i frisk och vacker trakt. Svar till »Jägmästarefamilj», Alvastra.

Inackordering.

I och för täflan med egna döttrar, som skola undervisas i 1:sta och 4:de kl. kurser, önskas till hösten tvänne välartade flickor som inackordenter i mycket godt och komfortabelt hem på egendom i Västergötland (skogstrakt). Utmärktaste vård och bästa undervisning kan påräknas. Svar märkt »Hem 1911», torde insändas till S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

Inackordering

kan erhållas hos Fru Maria Plg-Gyllenbåga, Artillerigatan 24, 3 tr. Allm. Tel. 22 223.

Bogstens Hushållskurs,

1 okt.—1 dec. Afgift för underv. i matl. och inack. 100 kr. Underv. i väfning och handarbeten m. m. F. n. 16 elever. Hemlif. God underv. Begär prosp. Fru Ida Palmgren, Bettna.

Schweiz! Waldheim, Bern.

Pension för unga flickor (16—20 år). Vackert belägen i en härlig park. Franska och tyska talspråk o. undervisning äfven i engelska, musik, målning m. m. Vinter- o. sommarsport. Resor företagas till Italien o. sommaren tillbringas i Alperna. Ref. och prospekt erhållas genom majorskan Schenström, Uppsala o. fröken A. Bergqvist, Linnégat. 11, Göteborg.

Vid Vettern och Omberg i härligaste natur

Borghamns Turisthotell.

15 maj—15 sept.

Riks. Begär prosp. fr. Sv. Turistf. el. Turisth., Borghamn.

Celle- Hannover. Töchterpens. M. Claudi — f. In. u. Ausländ. Gegr. 1886. Ausbild. in Wissensch., Sprach., Musik, Handarb. etc. Gute Ref. Gute Erfolge. Preis 1200 Mk. p. a., ohne Ex. Prosp. auf Wunsch.

Nelly Jäderholms Pensionat,

3 Strandvägen 3,

(8 min. i spårvagn från Centralstationen)

Rekommenderar sina ljusa och hemtrefliga rum, utsikt åt Strandvägen. Nutida bekvämligheter! Moderata priser! Obs.! Äfven måltidsinackordering erhålles! För familjer att beakta! Allm. Tel. 11476. Rikstel. 13227.
Vördsammast *Anna Lindgren.*

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enligt kongl. maj:ts medgivande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 9 sept.
Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Med. D:r E. Kleens
(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. **N:r 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.** Prospekt begäres städse under adress *Saltsjöbaden.*

Vid
Professor Unmans Institut
börjar 2 okt. ny (ett-årig) kurs i *Massage* och *Sjukgymnastik.* Begär prospekt! Brunkebergsgat. 9, *Stockholm.*

Den som vill undvika att i sommartid få en röd och fräknig hy bör ingnida den med Oatinecrème som är en naturprodukt framställd af ren hafre. Huden får genom rationelt bruk en vacker varm färg.

Oatine finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11 och Drottninggatan 63, Stockholm.

Rysk Fräkenpomada,
fullt oskadlig, storartad effekt, kr. 4,50 endast i
Franska Parfymmagasinet,
21 Drottningatn 21, Stockholm.

Damhårarbeten.
Peruker; Benor, Flätor, Länkar m. m. tusental. Obs.! Vi signera ej postpaket med "Hår"! Herr o. Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgatan 58, Stockholm.

Äkta Hårnät
säst och billigast direkt från **Svenska Hårnätsimporten,** adr. *Stockholm Va.*
Stort prof mot 45 öre i frimärken.

Damer!
Försök Parfumerie Favorits hårborttagningsmedel till självbehandling. Lätt och bekvämt, ett enastående resultat. Sändes diskret till landsorten mot postförskott 3 kr. + porto. Till salu i de flesta parfymaffärer i riket.
Parfumerie Favorite, Göteborg.

Skönhetsvård.

Fräknar, lefverfläckar, finnar, fnassel o. d. försvinna spårlöst på två dagar genom det radikala medlet **Iktyol** pris 2 kr.
Lockhårvatten gör det motsträfvigaste hår mjukt och vackert lockigt, pris 1.75.
Missprydande hårväxt aflägsnas för alltid med *Bartlos* Ögonblicklig verkan, pris 2.50.
Försändes diskret jämte bruksanvisning från Kem. Tekn. Nederlaget, E. Liljegren, Malmö 20.

Crême de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel,
säljes i tuber à 30 öre hos *Herrar Speceri-, Färg-* och *Parfymhandlande* m. fl. samt å *Apoteken.*

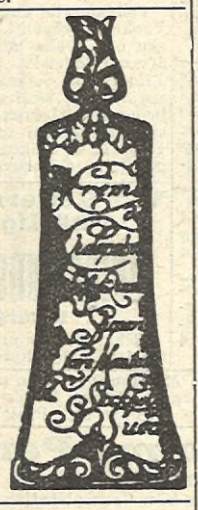

Annonsera i Idun!

Berndorfer Ren-Nickel-Kokkärl
BERNDORF REIN-NICKEL

med vidstående fabriksmärke äga inga för hälsan skadliga egenskaper; äro de i längden billigaste kokkärlen; behöfva ej förtennas; angripas ej af soda; återköpas med kr. 4.50 per kg. Lager hos Bosättnings- och Järnaffärer. Priskuranter genom
Max Däumichen, Stockholm.

I Kvinnliga Utbildningsskolan
Villa Hult,
belägen vid den vackra *Kurorten Kneippbaden* meddelas undervisning i ämnen som närmast afse unga flickors utbildning för hemmet och lärarinnekallet. Elever få genomgå *Husmoderskurs, Kurs i barnavård, Samaritkurs,* samt utbilda sig till lärarinnor i *Huslig ekonomi* och *Kvinnlig slöjd.* Dessutom meddelas undervisning i *valfria ämnen,* såsom *konversation i lefvande språk, musik, sång, målning, modellering.* I konstindustriella arbeten såsom *cicelering, gyllenläder, läderplastik, träskärning, väfnad* samt *klädd-* och *linnesömnad, moderna handarbeten, hattklädsel, gymnastik* och *ridning* af därtill kompetenta lärare och lärarinnor. Kortaste tiden för genomgående af en kurs är tre månader, med början den 15 sept. ***Obs.! De elever som önska förena denna kurs med en sylt- och konserveringskurs kan vinna inträde den 1 sept.*** Referenser af framstående personer på platsen. Tillfälle till nöjen, sport och idrott. Utförligt prospekt sändes mot porto samt förfrågningar besvaras af *Fröken Ella Hult,* adr.: **Kvinnliga Utbildningsskolan Villa Hult, Kneippbaden.** Tel. 758.

Åhlinska Skolans Hushållskurs,
Dalagatan 16—18.

Ny termin börjar den 14 sept. 1911. Undervisning i enkel och finare matlagning, bakning, konservering och födoämneslära. Kursen varar 3 månader med arbete 5 dagar i veckan.
Anmälningar mottagas till 25 aug. af Fröken Elin Fredholm, Margreteberg, **Lilleskog,** därefter i skolans lokal.
Hedda Åhlin.

Husmoderskolan i Karlstad
börjar sin Nionde termin den 24 Aug. 1911. Undervisning i **matlagning, bakning, garnering** och **uppläggning, konservering** samt **linne-** och **klädsömnad** m. m. Helinackordering erhålles inom skolan. Tidsenliga lokaler i för ändamålet nyinredd villabyggnad med härligt läge.
Prospekt på begäran. Tel. 812. NANCY ENWALL.
OBS.! En konserveringskurs börjar den 16 Aug. och pågår under 8 dagar.

Nobynäs Hushållsskola.
Kurs från 1 sept. till 15 dec.

Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herregård,** härligt läge nära sjö och skog å småländska höglandet. Grundlig undervisning i **hushåll, väfnad, handarbeten** m. m. meddelas af **examinerade** lärarinnor. Väl inredda rum och hushållslokaler. Rikstelefon. Förfrågningar och anmälningar ställas till Fru E. von Kothen, Nobynäs pr **Frinnaryd.**

Hushållsskolan Holen,
Insjön, Dalarne,

meddelar fullständig undervisning i såväl enklare som finare matlagning, samt genomgående kurs i handarbeten såsom konstväfnad, linnesömnad, knyppling och läderplastik m. m. Undervisningen meddelas af därtill kompetenta lärarinnor. Skolan har det härligaste läge i närheten af Insjöns järnvägs- o. ångbåtsstation samt 8 km. från Dalarnes turistcentrum, Leksand. Kursen, som börjar den 1 sept., pågår i 6 månader.
Prospekt erhålles mot bifogadt porto.

Örebro Kindergarten-Seminarium,
Oskarsparken 7. Ny teor. prakt. kurs begynner omkr. 15 september. Goda platser anskaffas. Begär prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan *Fröken Maria Kjellmark, Örebro.*

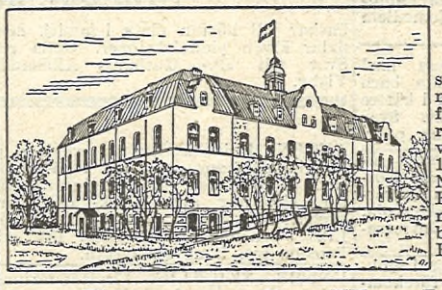

Kristinehamns Praktiska Skola.
(Grundad 1878.)
Sveriges största o. mest mångsidiga praktiska läroanstalt för män och kvinnor. Aderton olika fackavdelningar. Förbereder till realskoleexamen m. m. Stor tidsvinst. Nya kurser börja 1 aug., 1 sept., 1 okt., 1 nov. och 9 jan. Nära 7,000 elever bevistat skolan. Före val av skola rådfråga om möjligt förutvarande elever. Nybyggd lokal med härligt läge Riks. 115. Begär prospekt.
Carl Pehrson.

Strengnäs Hushållsskola.
Ny husmoderskurs börjar d. 15 aug. Undervisning i matlagn., bakn., konservering, sömnad samt öfriga hemsysslor. Prosp. g:m *Fru M. Braune,* **Strengnäs.**

Husmoderskolan Hemmet
börjar höstkursen den 1 sept. Prospekt och närmare upplysningar genom *Fru Anna Gyllenspetz,* född von Holten, Drottninggat. 67, Stockholm. R. 13334.

J. G. SWARTZ'
HÖGSTA HVETEMJÖLSTYP
(GROFMALEN) "SNÖFLINGAN" J.G.S. NORRKÖPING
(FINMALEN) "SVANEN" J.G.S. NORRKÖPING

Efter fotografier utföras
Vykort
i förstklassigt ljustryck och färgtryck till lägsta pris af *Svenska Litografiska Aktiebolaget,* Stockholm C. Största anstalt i Skandinavien för vykortstillverkning. I lager: Vykort från Sveriges alla landskap samt fantasi- och gratulationskort. Utför alla slags tryckalster. Begär prof och prislista.

Prenumerera på Idun!

Under
Juni, Juli och Augusti
är
Iduns Expedition
öppen
Lördagar kl. 9—3 Öfriga hvardagar kl. 9—4.

Flera stycken vackra Villor
finnas till salu i Hedemora stad, däraf en bra gård som ligger mycket vackert nära sjö och barrskog m. m. Jordarealen är nära ett tunnland. I gården finnas 9 rum utom kök, däraf en stor matsal, 2 tamburer, 2 verandor samt balkong. I köket finnas två spislar, intill köket finnas 2 handkamrar, isbod, matbord och källare, allt under ett och samma tak. I köket finnas vatten- och afloppsledning samt i två af rummen vattenledning. Sedan finnes å samma tomt ett badhus med 11 hytter, 2 korridorer och 2 rum. Å öfre våningen finnes tvättstuga samt 1 rum och en stor torkvind. Obs.! Att af detta hus går det lätt att göra en treflig villa och bägge gårdarna äro på grund af sitt trefliga läge mycket lämpliga att anordnas till barnhem. Bägge gårdarna äro väl bonade och varma. Rundt kring gårdarna äro anlagda ett 50-tal fruktträd med goda fruktsorter samt bärbuskar och jordgubbsland, allt väl ordnadt. Vidare underrättelse lämnas af Aug. Vikström, Hedemora, mot 5 porton. Riks 121.

Använd icke omoderna stryk- o. prässjärn, utan skaffa Eder våra utmärkta
Excello-järn
med hvilka man kan åstadkomma ett bättre arbete och hvilka äro billigare i användning. Uppvärmas medels gas, fotogen eller sprit. Begär priskurant från
Motorverken - Engelholm.

Köp endast svenska manglar! Våra nya
Hushållsmanglar Excello
öfverträffa de utländska. Säljas äfven på förmånliga afbetalningsvillkor. Illustrerad prislista sändes på begäran.
Motorverken - Engelholm.

Svenska Blomsterlökar
Katalogen
är utkommen.
Widtsköfle Gårdskontor,
Widtsköfle.
Telegram **Kristianstad.** Telefon **Degeberga 25.** (2 sign.)

En bok "Om dekoration och målning" jämte fullständiga färgskalor sändes gratis och franko till enhvar af Iduns läsare, som är intresserad af att med ringa arbete och med lysande resultat på otroligt kort tid själf måla och lackera gamla och nya möbler m. m. Insänd Er adr. till Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

Specialaffär för SCHWEIZERBRODYR, SPETSAR, VÄFNADER m. m. Tillverkning af DAMUNDERKLÄDER. Rikt profsortiment till landsorten.
BRODERI-AFFÄREN.
3 KOMMENDÖRSG. 3.

Fruktförknings-apparater,
den af Dir. G. Lind vid Experimentalfältet förordade konstruktionen, användbara å vanlig kokspis för torkning af såväl bär och frukter som grönsaker, tillverkas af oss i tvenne storlekar, N:r 1 till Kr. 18 och N:r 2 till Kr. 30 pr styck.
Hvilans Mek. Verkstads A.-B., Kristianstad.

Man kan icke gärna undvara Stockamöllans
KOTTKÄRROR
De vanliga stall- o. trädgårdskärrorna, ytterst solida, kostar 15 kr. *fraktfritt. Magasinskärror, Dragkärror, Hyfvelbänkar, Verktygsskaft* alltid på lager. Gör beställning medan saken är i hågkomst.
Stockamöllans Aktiebolag,
Stockamöllan. Tel. 9.

Största valuta för sina utlägg erhåller den som köpa våra moderna *stegar, strykbräden, ärmstrykbräden, tvättbräden, hushållsmanglar* och *fruktskåp.* Infordra priser från
Rönneådalens Slöjdindustri,
adr. *Stockamöllan.* Tel. 5.

Kronor 7:—.
En afpassad, broderad hvit linneklädning, bestående af 4½ meter broderad bård, 1 st. broderadt framstycke till lifvet och 3 meter slätt linne i 120 cm. bredd erhålles för endast 7 kronor. Begär priskurant.
Fabrikens öfriga tillverkningar i hvitbrodyr, konstsilke- och metallbrodyr m. m. rekommenderas.
Priskurant gratis. Profver mot 30 öre till porto.
Fabriken Spindeln, Uddebo.

Handvätda Linneväfnader
från Gestriklands Linneväfveri äro **hållbarast** och i **bruket** billigast. Moderna mönster. Låga priser. *Begär katalog.*
Gestriklands Linneväfveri, Gefle 2.

Blomsterlökar
från C. G. van Tubergen J:or i Haarlem. Årets katalog är utkommen o. erh. g:m
Jean O. Eriksson & Co., Göteborg.

Hotell och Restaurant
TEMPERANCE,
3 Bryggaregatan 3, Stockholm.
Propra och hemtrefliga rum från kr. 1.75. Allm. Tel. 3510. 5512. Rikst. 5067.

Ressällskap till England, med aktningsvärd familj eller dam, önskar bättre flicka. Svar till "Sällskap", Iduns exp., f. v. b.

Ett så kalladt härbrä i två bottnar af groft timmer passande till sommarstuga finnes till salu hos G. W. Lyckholm i Nås.

Hemväfda gångmattor och gardiner i tvättäkta färger till billigt pris. Profver lämnas gratis. Fröken A. Molin, Gesshult, *Figeholm.*

Möbl. våning att öfvertaga. Läget centralt. I klass. Svar till "Ovanligt fördelaktiga villkor", Iduns exp.

Annonsera i Idun!

Sparkasseränta
4½ %
Köpmannabanken
Arsenalsgatan 9.

Med detta nummer följer Iduns Romanbilaga, ark 12.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1911.